

Βιομηχανική ιδιοκτησία

ΓενΔΕΕ υπόθ. Τ-663/19,
απόφ. της 21.4.2021

Hasbro, Inc., κατά Γραφείου Διανοητικής Ιδιοκτησίας
της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EUIPO)

Διατάξεις: άρθρο 52 παρ. 1 στοιχείο β' Κανονισμού (ΕΚ)
2007/2009 [νυν άρθρο 59 παρ. 1 στοιχείο β' Κανονισμού (ΕΕ)
2017/1001]

ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΣΗΜΑ. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΚΗΡΥΞΗΣ ΑΚΥΡΟΤΗΤΑΣ. ΛΕΚΤΙΚΟ ΣΗΜΑ MONOPOLY. Απόλυτος λόγος απαραδέκτου. Κακή πίστη. Με την απόφασή του, το Γενικό Δικαστήριο απορρίπτει την προσφυγή και διευκρινίζει τους κανόνες σχετικά με την εκτίμηση της κακής πίστωσης του αιτούντος την καταχώριση σήματος. Ειδικότερα, διαπιστώνει ότι κάθε εκ νέου κατάθεση σήματος δεν αποδεικνύει αφ' εαυτής την κακή πίστη του αιτούντος την καταχώριση. Εντούτοις, εν προκειμένω, το γεγονός ότι η προσφεύγουσα με την εκ νέου κατάθεση αποσκοπούσε στο να μην υποχρεωθεί να αποδείξει τη χρήση των προγενέστερων σημάτων είναι ικανό να στοιχειοθετήσει την κακή πίστη της.

Απόφαση

1. Στις 30 Απριλίου 2010, η προσφεύγουσα, Hasbro, Inc., υπέβαλε αίτηση καταχώρισης σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο Γραφείο Διανοητικής Ιδιοκτησίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EUIPO), δυνάμει του κανονισμού (ΕΚ) 2007/2009 του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2009, για το σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ 2009, L 78, σ. 1), όπως έχει τροποποιηθεί [αντικατασταθεί από τον κανονισμό (ΕΕ) 2017/1001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 2017, για το σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ 2017, L 154, σ. 1)].

2. Το σήμα του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση είναι το λεκτικό σήμα MONOPOLY.

3. Τα προϊόντα και οι υπηρεσίες για τα οποία ζητήθηκε η καταχώριση υπάγονται, μετά τον περιορισμό κατά την ενώπιον του EUIPO διαδικασία, στις κλάσεις 9, 16, 28 και 41 κατά την έννοια του Διακανονισμού της Νίκαιας σχετικά με τη διεθνή ταξινόμηση προϊόντων και υπηρεσιών με σκοπό την καταχώριση σημάτων, της 15ης Ιουνίου 1957, όπως έχει αναθεωρηθεί και τροποποιηθεί, και αντιστοιχούν, για καθεμία από τις κλάσεις αυτές, στην ακόλουθη περιγραφή:

– κλάση 9: «Συσκευές και όργανα επιστημονικά, ναυτικά, τοπογραφικά, φωτογραφικά, κινηματογραφικά, οπτικά, στάθμισης, μέτρησης, σήμανσης, ελέγχου (επιθεώρησης), διάσωσης και εκπαίδευσης· συσκευές και όργανα για την μεταφορά, διανομή, μετατροπή, συσώρευση, ρύθμιση ή έλεγχο του ηλεκτρικού ρεύματος· συσκευές για την εγγραφή, τη μετάδοση, την αναπαραγωγή ήχου και εικόνας· μέσα αποθήκευσης μαγνητικών δεδομένων, δίσκοι εγγραφών· αυτόματοι πωλητές και μηχανισμοί τιθέμενοι σε κίνηση με την εισαγωγή νομίσματος ή κέρματος· ταμειακές μηχανές, αριθμομηχανές (υπολογιστικές μηχανές), εξοπλισμός για την επεξεργασία δεδομένων και ηλεκτρονικοί υπολογιστές· συσκευές πυρόσβεσης· ηλεκτρονικές συσκευές ψυχαγωγίας· ηλεκτρονικά παιχνίδια· παιχνίδια ηλεκτρονικών υπολογιστών· υλικός εξοπλισμός ηλεκτρονικού υπολογιστή· λογισμικό ηλεκτρονικών υπολογιστών· όργανα ελέγχου για χρήση των προαναφερθέντων ειδών· κάρτες, δίσκοι, ταινίες, καλώδια και κυκλώματα που στο σύνολό τους μεταφέρουν ή χρησιμοποιούνται στη μεταφορά δεδομένων και/ή λογισμικού ηλεκτρονικών υπολογιστών· ηλεκτρονικά παιχνίδια για αίθουσες ψυχαγωγίας· αλληλεπιδραστικό λογισμικό ψυχαγωγίας, συγκεκριμένα λογισμικό παιχνιδιών για ηλεκτρονικούς υπολογιστές, προγράμματα παιχνιδιών για ηλεκτρονικούς υπολογιστές, φυσίγγια παιχνιδιών για ηλεκτρονικούς υπολογιστές, δίσκοι παιχνιδιών για ηλεκτρονικούς υπολογιστές· διαδραστικά παιχνίδια βίντεο εικονικής πραγματικότητας αποτελούμενα από υλικό και λογισμικό ηλεκτρονικών υπολογιστών· αλληλεπιδραστικά προγράμματα πολυμέσων για παιχνίδια· τηλεφορτώσιμο λογισμικό για χρήση σε σχέση με ηλεκτρονικούς υπολογιστές και παιχνίδια ηλεκτρονικών υπολογιστών, φορητές διατάξεις παιχνιδιών, διατάξεις παιχνιδιών σε μορφή κονσόλας, διατάξεις επικοινωνίας για τυχερά παιχνίδια και κινητά τηλέφωνα· ηλεκτρονικά παιχνίδια, βιντεοπαιχνίδια· λογισμικό βιντεοπαιχνιδιών, προγράμματα βιντεοπαιχνιδιών, φυσίγγια βιντεοπαιχνιδιών, δίσκοι βιντεοπαιχνιδιών στο σύνολό τους για χρήση σε σχέση με ηλεκτρονικούς υπολογιστές, φορητές διατάξεις παιχνιδιών, διατάξεις παιχνιδιών σε μορφή κονσόλας, διατάξεις επικοινωνίας και κινητά τηλέφωνα· τερματικά βίντεο για λαχειοφόρες αγορές· συσκευές ηλεκτρονικών υπολογιστών και παιχνιδιών βίντεο, συγκεκριμένα μηχανές βιντεοπαιχνιδιών για χρήση με τηλε-

- οπτικούς δέκτες· συσκευές παιχνιδιών προσαρμοσμένες για χρήση με τηλεοπτικούς δέκτες· εγγραφές ήχου ή/και μαγνητοσκοπημένης εικόνας (βίντεο)· δίσκοι λέιζερ, βιντεοδίσκοι, δίσκοι βινυλίου, σύμπυκνοι δίσκοι, σύμπυκνοι δίσκοι απλής ανάγνωσης με παιχνίδια, κινηματογραφικές ταινίες, ψυχαγωγία και μουσική· κονσόλες ηλεκτρονικών παιχνιδιών· διάταξεις επικοινωνίας και κινητά τηλέφωνα· προεγγεγραμμένα φιλμ· προεγγεγραμμένα τηλεοπτικά, ραδιοφωνικά και ψυχαγωγικά προγράμματα και υλικά· μέρη και εξαρτήματα για όλα τα προαναφερθέντα είδη»·
- κλάση 16: «Χαρτί, χαρτόνι και είδη από αυτά τα υλικά μη περιλαμβανόμενα σε άλλες κλάσεις· έντυπη ύλη· υλικό βιβλιοδεσίας· φωτογραφίες· χαρτικά είδη· κόλλες για χαρτικά ή οικιακές χρήσεις· υλικά για καλλιτέχνες· χρωστικές (πινέλα)· γραφομηχανές και είδη γραφείου (εκτός των επίπλων)· παιδαγωγικό ή εκπαιδευτικό υλικό (εκτός συσκευών)· πλαστικά υλικά συσκευασίας (μη περιλαμβανόμενα σε άλλες κλάσεις)· τυπογραφικά στοιχεία· στερεότυπα (κλισέ)· μέρη και εξαρτήματα για όλα τα προαναφερθέντα είδη»·
- κλάση 28: «Παιχνίδια, αθύρματα· είδη γυμναστικής και αθλητισμού μη περιλαμβανόμενα σε άλλες κλάσεις· διακοσμήσεις χριστουγεννιάτικων δένδρων· αυτόματα μηχανήματα παιχνιδιού· παιγνιομηχανήματα με κερματοδέκτη· παιγνιόχαρτα· μέρη και εξαρτήματα για όλα τα προαναφερθέντα είδη»·
- κλάση 41: «Εκπαίδευση· επιμόρφωση· ψυχαγωγία· ψυχαγωγία με τη μορφή κινηματογραφικών ταινιών, τηλεοπτικών και ραδιοφωνικών προγραμμάτων· αθλητικές και πολιτιστικές δραστηριότητες»·
4. Η αίτηση καταχώρισης σήματος δημοσιεύθηκε στο Δελτίο Κοινοτικών Σημάτων αριθ. 2010/146, της 9ης Αυγούστου 2010.
5. Το επίμαχο σήμα καταχωρίστηκε στις 25 Μαρτίου 2011 με αριθμό 9 071 961.
6. Επιπλέον, η προσφεύγουσα ήταν επίσης δικαιούχος τριών λεκτικών σημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης MONOPOLY, που είχαν καταχωριστεί, το πρώτο, στις 23 Νοεμβρίου 1998, με τον αριθμό 238 352 (στο εξής: προγενέστερο σήμα υπ' αριθ. 238 352), το δεύτερο, στις 21 Ιανουαρίου 2009, με τον αριθμό 6 895 511 (στο εξής: προγενέστερο σήμα υπ' αριθ. 6 895 511) και, το τρίτο, στις 2 Αυγούστου 2010, με τον αριθμό 8 950 776 (στο εξής: προγενέστερο σήμα υπ' αριθ. 8 950 776).
7. Το προγενέστερο σήμα υπ' αριθ. 238 352 καλύπτει τα προϊόντα που υπάγονται στις κλάσεις 9, 25 και 28 και αντιστοιχούν για καθεμία από τις κλάσεις αυτές στην εξής περιγραφή:
- κλάση 9: «Ηλεκτρονικές συσκευές ψυχαγωγίας· ηλεκτρονικά παιχνίδια· παιχνίδια ηλεκτρονικών υπολογιστών· υλισμικό ηλεκτρονικών υπολογιστών· λογισμικό ηλεκτρονικών υπολογιστών· όργανα ελέγχου για χρήση των προαναφερθέντων ειδών· κάρτες, δίσκοι, ταινίες, καλώδια και κυκλώματα που στο σύνολό τους μεταφέρουν ή χρησιμοποιούνται στη μεταφορά δεδομένων και/ή λογισμικού ηλεκτρονικών υπολογιστών· παιχνίδια υπολογιστών· μέρη και εξαρτήματα για όλα τα προαναφερθέντα είδη»·
- κλάση 25: «Ενδύματα, υποδήματα και είδη πιλοποιίας· μέρη και εξαρτήματα για όλα τα προαναφερθέντα είδη»·
- κλάση 28: «Παιχνίδια, αθύρματα· είδη γυμναστικής και αθλητισμού μη περιλαμβανόμενα σε άλλες κλάσεις· διακοσμήσεις χριστουγεννιάτικων δένδρων· μέρη και εξαρτήματα για όλα τα προαναφερθέντα είδη»·
8. Το προγενέστερο σήμα υπ' αριθ. 6 895 511 καλύπτει τις «ψυχαγωγικές υπηρεσίες» που περιλαμβάνονται στην κλάση 41.
9. Το προγενέστερο σήμα υπ' αριθ. 8 950 776 καλύπτει τα προϊόντα που εμπίπτουν στην κλάση 16 που αντιστοιχούν στην ακόλουθη περιγραφή: «Χαρτί, χαρτόνι και είδη από αυτά τα υλικά μη περιλαμβανόμενα σε άλλες κλάσεις· έντυπη ύλη· υλικό βιβλιοδεσίας· φωτογραφίες· χαρτικά είδη· κόλλες για χαρτικά ή οικιακές χρήσεις· υλικά για καλλιτέχνες· χρωστικές (πινέλα)· γραφομηχανές και είδη γραφείου (εκτός των επίπλων)· παιδαγωγικό ή εκπαιδευτικό υλικό (εκτός συσκευών)· πλαστικά υλικά συσκευασίας (μη περιλαμβανόμενα σε άλλες κλάσεις)· τυπογραφικά στοιχεία· στερεότυπα (κλισέ)»·
10. Στις 25 Αυγούστου 2015, η παρεμβαίνουσα, Kreativni Događaji d.o.o., κατέθεσε, βάσει του άρθρου 52, παρ. 1, στοιχείο β', του κανονισμού 207/2009 [νυν άρθρου 59, παρ. 1, στοιχείο β', του κανονισμού 2017/1001], αίτηση για την κήρυξη ακυρότητας του επίμαχου σήματος για το σύνολο των προϊόντων και των υπηρεσιών που προσδιορίζονται από το σήμα αυτό. Κατά την παρεμβαίνουσα, η προσφεύγουσα ενήργησε κακόπιστα κατά την κατάθεση της αιτήσεως καταχώρισης του επίμαχου σήματος, διότι η αίτηση αυτή συνιστούσε εκ νέου κατάθεση των υπ' αριθ. 238 352, 6 895 511 και 8 950 776 προγενέστερων σημάτων (στο εξής, από κοινού: προγενέστερα σήματα) και είχε σκοπό την καταστρατήγηση της υποχρέωσης αποδείξεως της ουσιαστικής χρήσεως αυτών.
11. Στις 22 Ιουνίου 2017, το τμήμα ακυρώσεων απέρριψε την αίτηση για την κήρυξη ακυρότητας. Έκρινε, μεταξύ άλλων, ότι, αφενός, η προστασία του ίδιου σήματος για χρονικό διάστημα δεκαεσσάρων ετών δεν αποτελούσε, αυτή καθαυτή, ένδειξη προθέσεως εκ μέρους της προσφεύγουσας να αποφύγει την υποχρέωση αποδείξεως της ουσιαστικής χρήσεως των προγενέστερων σημάτων και, αφετέρου, οι ισχυρισμοί της παρεμβαίνουσας δεν επιβεβαιώνονταν από αποδεικτικά στοιχεία καταδεικνύοντα την κακή πίστη της προσφεύγουσας κατά την κατάθεση της αιτήσεως καταχώρισης του επίμαχου σήματος.
12. Στις 22 Αυγούστου 2017, η παρεμβαίνουσα άσκησε προσφυγή ενώπιον του ΕUIPO, δυνάμει των άρθρων 58 έως 64 του κανονισμού 207/2009 (νυν άρθρων 66 έως 71 του κανονισμού 2017/1001), κατά της αποφάσεως του τμήματος ακυρώσεων.

13. Στις 3 Αυγούστου 2018, οι διάδικοι ενημερώθηκαν ότι επρόκειτο να κινηθεί προφορική διαδικασία προκειμένου να γίνουν καλύτερα κατανοητές οι ιδιαίτερες περιστάσεις στις οποίες στηριζόταν η στρατηγική της προσφεύγουσας κατά την κατάθεση της αιτήσεως καταχωρίσεως του επίμαχου σήματος.

14. Στις 12 Νοεμβρίου 2018, η προσφεύγουσα κατέθεσε τη μαρτυρία προσώπου που εργάζεται στην εταιρία της (στο εξής: μαρτυρία), συνοδευόμενη από αποδεικτικά στοιχεία.

15. Η προφορική συζήτηση διεξήχθη στις 19 Νοεμβρίου 2018 στα γραφεία του EUIPO.

16. Στις 21 Ιανουαρίου 2019, η παρεμβαίνουσα κατέθεσε παρατηρήσεις επί των πρακτικών και του περιεχομένου της προφορικής διαδικασίας, με τις οποίες ζητούσε να μη ληφθεί υπόψη η μαρτυρία. Η προσφεύγουσα απάντησε στις παρατηρήσεις αυτές στις 22 Φεβρουαρίου 2019.

17. Με απόφαση της 22ας Ιουλίου 2019 (στο εξής: προσβαλλόμενη απόφαση), το δεύτερο τμήμα προσφυγών του EUIPO ακύρωσε εν μέρει την απόφαση του τμήματος ακυρώσεων, κήρυξε άκυρο το επίμαχο σήμα για ένα μέρος των καλυπτόμενων προϊόντων και υπηρεσιών, απέρριψε την προσφυγή κατά τα λοιπά και έκρινε ότι οι διάδικοι πρέπει να φέρουν τα έξοδα τους που αφορούν τη διαδικασία για την κήρυξη της ακυρότητας και τη διαδικασία προσφυγής. Κατ' ουσίαν, το τμήμα προσφυγών έκρινε ότι τα συλλεγόμενα αποδεικτικά στοιχεία ήταν ικανά να αποδείξουν ότι η προσφεύγουσα ενήργησε κακόπιστα κατά την κατάθεση της αιτήσεως καταχωρίσεως του επίμαχου σήματος όσον αφορά τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που καλύπτονταν από το επίμαχο σήμα και ήταν πανομοιότυπα με τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που καλύπτονται από τα προγενέστερα σήματα.

Αιτήματα των διαδίκων

18. Η προσφεύγουσα ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:

- να ακυρώσει την προσβαλλόμενη απόφαση·
- να καταδικάσει την παρεμβαίνουσα στα δικαστικά έξοδα.

19. Το EUIPO ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:

- να απορρίψει την προσφυγή·
- να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

20. Η παρεμβαίνουσα ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:

- να απορρίψει την προσφυγή·
- να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα, συμπεριλαμβανομένων των εξόδων της διαδικασίας ενώπιον του τμήματος προσφυγών στα οποία υποβλήθηκε η παρεμβαίνουσα.

Σκεπτικό

Επί του προσδιορισμού του εφαρμοστέου ουσιαστικού δικαίου

21. Λαμβανομένης υπόψη της ημερομηνίας υποβολής της αιτήσεως καταχωρίσεως του επίμαχου σήματος, δηλαδή της 30ής Απριλίου 2010, η οποία είναι κρίσιμη για τον προσδιορισμό του εφαρμοστέου ουσιαστικού δικαίου, η υπό κρίση διαφορά διέπεται από τις ουσιαστικές διατάξεις του κανονισμού 207/2009 (πρβλ. διάταξη της 5ης Οκτωβρίου 2004, Alcon κατά ΓΕΕΑ, C-192/03 P, EU:C:2004:587, σκέψεις 39 και 40, και απόφαση της 23ης Απριλίου 2020, Gugler France κατά Gugler και EUIPO, C-736/18 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2020:308, σκέψη 3 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Επομένως, εν προκειμένω, όσον αφορά τους κανόνες ουσίας, οι παραπομπές στο άρθρο 59, παρ. 1, στοιχείο β', του κανονισμού 2017/1001, στις οποίες προέβησαν το τμήμα προσφυγών στην προσβαλλόμενη απόφαση και οι διάδικοι στα δικόγραφά τους, πρέπει να νοηθούν ως παραπομπές αφορώσες το ταυτόσημο περιεχομένου άρθρο 52, παρ. 1, στοιχείο β', του κανονισμού 207/2009.

Επί του αντικειμένου της διαφοράς

22. Μολονότι η προσφεύγουσα ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο την ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως στο σύνολό της, εντούτοις επισημαίνεται ότι, απαντώντας σε ερώτηση του Γενικού Δικαστηρίου κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, παραδέχθηκε ότι το αντικείμενο της διαφοράς έπρεπε να περιοριστεί στην ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως καθ' ο μέρος η απόφαση αυτή έκρινε άκυρο το επίμαχο σήμα στο μέτρο που προσδιορίζει τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που εμπίπτουν στις κλάσεις 9, 16, 28 και 41, όπως αναφέρονται στο σημείο 1 του διατακτικού της προσβαλλομένης αποφάσεως, τα οποία ήταν πανομοιότυπα με τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που καλύπτονται από τα προγενέστερα σήματα. [...]

Επί της ουσίας

26. Προς στήριξη της προσφυγής της η προσφεύγουσα προβάλλει, κατ' ουσίαν, δύο λόγους ακυρώσεως που αφορούν, ο πρώτος, παράβαση του άρθρου 52, παρ. 1, στοιχείο β', του κανονισμού 207/2009 και, ο δεύτερος, προσβολή του δικαιώματος σε δίκαιη δίκη.

Επί του πρώτου λόγου ακυρώσεως, που αφορά παράβαση του άρθρου 52, παρ. 1, στοιχείο β', του κανονισμού 207/2009

27. Με τον πρώτο λόγο ακυρώσεως, η προσφεύγουσα βάλλει κατά της εκτιμήσεως του τμήματος προσφυγών ότι αυτή ενήργησε κακόπιστα κατά την κατάθεση της αιτήσεως καταχωρίσεως του επίμαχου σήματος.

28. Το EUIPO και η παρεμβαίνουσα αμφισβητούν την ορθότητα των επιχειρημάτων της προσφεύγουσας.

29. Προκαταρκτικώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι το άρθρο 52, παρ. 1, στοιχείο β', του κανονισμού 207/2009 προβλέπει ότι ένα σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης κηρύσσεται άκυρο, μετά από αίτηση που υποβάλλεται στο EUIPO ή μετά από άσκηση ανταγωγής στα πλαίσια αγωγής για παραποίηση/απομίμηση, εάν ο καταθέτης ενήργησε κακόπιστα κατά την κατάθεση της αιτήσεως καταχώρισεως του σήματος αυτού.

30. Συναφώς, επισημαίνεται εκ προοιμίου ότι, όταν ο κανονισμός 207/2009 δεν παρέχει τον ορισμό έννοιας που περιλαμβάνεται σ' αυτόν, ο προσδιορισμός της σημασίας της και του περιεχομένου της θα πρέπει να γίνει σύμφωνα με το σύνθημα της στην καθημερινή γλώσσα, λαμβανομένου ταυτοχρόνως υπόψη του πλαισίου εντός του οποίου χρησιμοποιείται η έννοια αυτή και των σκοπών που επιδιώκει ο εν λόγω κανονισμός (βλ. απόφαση της 12ης Σεπτεμβρίου 2019, *Koton Mağazacılık Tekstil Sanayi ve Ticaret* κατά EUIPO, C-104/18 P, EU:C:2019:724, σκέψη 43 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

31. Τούτο ισχύει για την έννοια του όρου «κακόπιστα» που μνημονεύεται στο άρθρο 52, παρ. 1, στοιχείο β', του κανονισμού 207/2009, ελλείψει οποιουδήποτε ορισμού της έννοιας αυτής από τον νομοθέτη της Ένωσης.

32. Ενώ η έννοια του όρου «κακόπιστα», σύμφωνα με το σύνθημα της στην καθημερινή γλώσσα, προϋποθέτει την ύπαρξη κακόβουλης σκέψεως ή προθέσεως, η εν λόγω έννοια πρέπει επίσης να ερμηνευθεί στο πλαίσιο του δικαίου των σημάτων, που είναι το πλαίσιο των εμπορικών συναλλαγών. Συναφώς, οι κανονισμοί (ΕΚ) 40/94 του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 1993, για το κοινοτικό σήμα (ΕΕ 1994, L 11, σ. 1), 207/2009 και 2017/1001, οι οποίοι εκδόθηκαν διαδοχικώς, υπηρετούν τον ίδιο σκοπό, ήτοι την εγκαθίδρυση και τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Οι κανόνες για το σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποβλέπουν, ειδικότερα, στο να συμβάλλουν στο σύστημα ανόθευτου ανταγωνισμού εντός της Ένωσης, στο πλαίσιο του οποίου οι επιχειρήσεις πρέπει να μπορούν, για να προσελκύσουν την πελατεία με την ποιότητα των προϊόντων ή των υπηρεσιών τους, να καταχωρίζουν ως σήματα σημεία που παρέχουν στον καταναλωτή τη δυνατότητα να διακρίνει, χωρίς τον κίνδυνο συγχύσεως, τα εν λόγω προϊόντα ή υπηρεσίες από εκείνα που έχουν άλλη προέλευση (βλ. απόφαση της 12ης Σεπτεμβρίου 2019, *Koton Mağazacılık Tekstil Sanayi ve Ticaret* κατά EUIPO, C-104/18 P, EU:C:2019:724, σκέψη 45 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

33. Επομένως, ο λόγος απόλυτης ακυρότητας του άρθρου 52, παρ. 1, στοιχείο β', του κανονισμού 207/2009 έχει εφαρμογή όταν από συναφείς και συγκλίνουσες ενδείξεις προκύπτει ότι ο δικαιούχος σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης υπέβαλε την αίτηση καταχώρισεως του σήματος αυτού όχι με σκοπό να συμμετάσχει καλόπιστα στον ανταγωνισμό, αλλά με την πρόθεση να θίξει, κατά τρόπο που δεν συνάδει προς τα χρηστά συναλλακτικά ήθη, τα συμφέροντα τρίτων ή με την πρόθεση να αποκτήσει, χωρίς καν να στρέφεται κατά κάποιου συγκεκριμένου

τρίτου, αποκλειστικό δικαίωμα για σκοπούς άλλους από εκείνους που εμπίπτουν στις λειτουργίες του σήματος, και ιδίως στην ουσιαστική λειτουργία της ενδείξεως προελεύσεως (απόφαση της 12ης Σεπτεμβρίου 2019, *Koton Mağazacılık Tekstil Sanayi ve Ticaret* κατά EUIPO, C-104/18 P, EU:C:2019:724, σκέψη 46).

34. Εξάλλου, πρέπει να προστεθεί ότι, με την απόφαση της 11ης Ιουνίου 2009, *Chocoladefabriken Lindt & Sprüngli* (C-529/07, EU:C:2009:361), το Δικαστήριο προέβη σε πλείονες διευκρινίσεις όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να ερμηνεύεται η έννοια της κακής πίστωσης, στην οποία αναφέρεται το άρθρο 52, παρ. 1, στοιχείο β', του κανονισμού 207/2009.

35. Κατά το Δικαστήριο, προκειμένου να εκτιμηθεί εάν υπάρχει κακή πίστη του αιτούντος την καταχώριση, κατά την έννοια του άρθρου 52, παρ. 1, στοιχείο β', του κανονισμού 207/2009, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη όλοι οι κρίσιμοι παράγοντες που χαρακτηρίζουν τη συγκεκριμένη περίπτωση και υφίστανται κατά τον χρόνο υποβολής της αιτήσεως καταχώρισεως ενός σημείου ως σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και, ιδίως, πρώτον, το γεγονός ότι ο αιτών την καταχώριση γνωρίζει ή οφείλει να γνωρίζει ότι ένας τρίτος χρησιμοποιεί για πανομοιότυπο ή παρόμοιο προϊόν ή υπηρεσία, σ' ένα τουλάχιστον κράτος μέλος, πανομοιότυπο ή παρόμοιο σημείο, που μπορεί να προκαλέσει σύγχυση με το σημείο του οποίου ζητείται η καταχώριση, δεύτερον, η πρόθεση του αιτούντος να εμποδίσει τον εν λόγω τρίτο να εξακολουθεί να χρησιμοποιεί το σημείο αυτό, καθώς και, τρίτον, ο βαθμός νομικής προστασίας που παρέχεται στο σημείο του τρίτου και στο σημείο του οποίου ζητείται η καταχώριση (πρβλ. απόφαση της 11ης Ιουνίου 2009, *Chocoladefabriken Lindt & Sprüngli*, C-529/07, EU:C:2009:361, σκέψη 53).

36. Ωστόσο, όπως προκύπτει από τη διατύπωση που επελέγη από το Δικαστήριο στην απόφαση της 11ης Ιουνίου 2009, *Chocoladefabriken Lindt & Sprüngli* (C-529/07, EU:C:2009:361, σκέψη 53), οι παράγοντες που απαριθμούνται στην απόφαση αυτή έχουν απλώς ενδεικτικό χαρακτήρα και εντάσσονται σε ένα σύνολο στοιχείων που μπορούν να λαμβάνονται υπόψη προκειμένου να κριθεί η ενδεχόμενη κακή πίστη του αιτούντος την καταχώριση κατά το χρονικό σημείο υποβολής της αιτήσεως καταχώρισεως [βλ. απόφαση της 26ης Φεβρουαρίου 2015, *Pangyus* κατά ΓΕΕΑ – RSVP Design (COLOURBLIND), T-257/11, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2015:115, σκέψη 67 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία]. Πράγματι, με την απόφαση αυτή, το Δικαστήριο περιορίστηκε να απαντήσει στα ερωτήματα του εθνικού δικαστηρίου τα οποία αφορούσαν, κατ' ουσίαν, το ζήτημα κατά πόσον οι παράγοντες αυτοί είναι κρίσιμοι (πρβλ. απόφαση της 11ης Ιουνίου 2009, *Chocoladefabriken Lindt & Sprüngli*, C-529/07, EU:C:2009:361, σκέψεις 22 και 38). Επομένως, η έλλειψη κάποιου εξ αυτών των παραγόντων δεν εμποδίζει κατ' ανάγκην, ανάλογα με τις ιδιαίτερες περιστάσεις της εκάστοτε υποθέσε-

ως, τη διαπίστωση της κακής πίστewς του αιτούντος την καταχώριση [πρβλ. απόφαση της 7 Ιουλίου 2016, Copernicus-Trademarks κατά EUIPO – Maquet (LUCO), T-82/14, EU:T:2016:396, σκέψη 147].

37. Συναφώς, υπογραμμίζεται ότι η γενική εισαγγελίας E. Sharpston, στο σημείο 60 των προτάσεων της στην υπόθεση Chocoladefabriken Lindt & Sprüngli (C-529/07, EU:C:2009:148), επισήμανε ότι η έννοια της κακής πίστewς, κατά το άρθρο 52, παρ. 1, στοιχείο β', του κανονισμού 207/2009, δεν μπορεί να περιτέλλεται σε μια περιορισμένη κατηγορία ειδικών περιστάσεων. Πράγματι, ο σκοπός γενικού συμφέροντος της διατάξεως αυτής, που συνίσταται στο να μη γίνονται δεκτές οι καταχωρίσεις σημάτων οι οποίες είναι καταχρηστικές ή αντίθετες προς τα χρηστά συναλλακτικά ήθη που ισχύουν στη βιομηχανία και το εμπόριο, θα διακυβευόταν εάν η κακή πίστη μπορούσε να αποδειχθεί μόνον από τις περιστάσεις που απαριθμούνται περιοριστικά στην απόφαση της 11ης Ιουνίου 2009, Chocoladefabriken Lindt & Sprüngli (C-529/07, EU:C:2009:361) (πρβλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 3ης Ιουνίου 2010, Internetportal und Marketing, C-569/08, EU:C:2010:311, σκέψη 37).

38. Συγκεκριμένα, κατά πάγια νομολογία, στο πλαίσιο της σφαιρικής εξετάσεως βάσει του άρθρου 52, παρ. 1, στοιχείο β', του κανονισμού 207/2009, μπορούν επίσης να συνεκτιμηθούν η προέλευση του επίμαχου σημείου και η χρήση του από τον χρόνο δημιουργίας του, η εμπορική λογική στην οποία εντάσσεται η κατάθεση της αιτήσεως καταχωρίσεως του σημείου ως σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και η χρονολογική ακολουθία των γεγονότων που οδήγησαν στην εν λόγω κατάθεση (βλ. απόφαση της 26ης Φεβρουαρίου 2015, COLOURBLIND, T-257/11, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2015:115, σκέψη 68 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

39. Πρέπει επίσης να λαμβάνεται υπόψη η πρόθεση του αιτούντος την καταχώριση κατά τον χρόνο καταθέσεως της αιτήσεως καταχωρίσεως (απόφαση της 11ης Ιουνίου 2009, Chocoladefabriken Lindt & Sprüngli, C-529/07, EU:C:2009:361, σκέψη 41).

40. Συναφώς, έχει διευκρινιστεί ότι η πρόθεση του αιτούντος την καταχώριση κατά τον κρίσιμο χρόνο αποτελεί υποκειμενικό στοιχείο που πρέπει να καθορίζεται σε συνάρτηση με τις αντικειμενικές περιστάσεις της συγκεκριμένης υποθέσεως (απόφαση της 11ης Ιουνίου 2009, Chocoladefabriken Lindt & Sprüngli, C-529/07, EU:C:2009:361, σκέψη 42).

41. Επομένως, η έννοια της κακής πίστewς συναρτάται με τα υποκειμενικά κίνητρα του αιτούντος την καταχώριση του σήματος, συνιστάμενα σε κακόβουλη πρόθεση ή άλλο κίνητρο προκλήσεως ζημίας. Προϋποθέτει συμπεριφορά η οποία αποκλίνει από τις παραδεδομένες αρχές που διέπουν την ηθική συμπεριφορά ή από τα χρηστά συναλλακτικά ήθη που ισχύουν

στη βιομηχανία ή το εμπόριο (απόφαση της 7ης Ιουλίου 2016, LUCO, T-82/14, EU:T:2016:396, σκέψη 28).

42. Στον αιτούντα την κήρυξη της ακυρότητας, ο οποίος προτίθεται να στηριχθεί στο άρθρο 52, παρ. 1, στοιχείο β', του κανονισμού 207/2009, εναπόκειται να αποδείξει τις περιστάσεις βάσει των οποίων μπορεί να συναχθεί ότι αίτηση καταχωρίσεως σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατατέθηκε κακόβουλα, δεδομένου ότι η καλή πίστη του αιτούντος την καταχώριση τεκμαίρεται μέχρι αποδείξεως του εναντίου [πρβλ. απόφαση της 8ης Μαρτίου 2017, Biernacka-Hoba κατά EUIPO – Formata Bogusław Hoba (Formata), T-23/16, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2017:149, σκέψη 45 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

43. Όταν το EUIPO διαπιστώνει ότι οι αντικειμενικές περιστάσεις της συγκεκριμένης περιπτώσεως που επικαλείται ο αιτών την κήρυξη ακυρότητας μπορούν να οδηγήσουν σε ανατροπή του τεκμηρίου της καλής πίστewς του οποίου απολαύει ο δικαιούχος του επίμαχου σήματος κατά τον χρόνο καταθέσεως της αιτήσεως καταχωρίσεως αυτού, εναπόκειται στον δικαιούχο του σήματος να παράσχει πειστικές εξηγήσεις όσον αφορά τους σκοπούς και την εμπορική λογική που επιδιώκει η αίτηση καταχωρίσεως του εν λόγω σήματος.

44. Πράγματι, ο δικαιούχος του επίμαχου σήματος είναι στην πλέον κατάλληλη θέση για να διαφωτίσει το EUIPO σχετικά με τις προθέσεις που είχε κατά την κατάθεση της αιτήσεως καταχωρίσεως του σήματος και να του παράσχει τα στοιχεία που μπορούν να το πείσουν ότι, παρά την ύπαρξη αντικειμενικών περιστάσεων, οι προθέσεις αυτές ήταν θεμιτές [πρβλ. απόφαση της 5ης Μαΐου 2017, PayPal κατά EUIPO – Hub Culture (VENMO), T-132/16, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2017:316, σκέψεις 51 έως 59, και, κατ' αναλογίαν, απόφαση της 9ης Νοεμβρίου 2016, Birkenstock Sales κατά EUIPO (Αναπαράσταση σχεδίου με διασταυρούμενες κυματοειδείς γραμμές), T-579/14, EU:T:2016:650, σκέψη 136].

45. Οι διάφορες αιτιάσεις που προέβαλε η προσφεύγουσα στο πλαίσιο του πρώτου λόγου ακυρώσεως, ο οποίος αποτελείται, κατ' ουσίαν, από έξι σκέλη, πρέπει να εξεταστούν υπό το πρίσμα των ανωτέρω εκτιμήσεων.

– Επί του πρώτου σκέλους του πρώτου λόγου ακυρώσεως, που αφορά εσφαλμένη εφαρμογή των σχετικών με την εκτίμηση της κακής πίστewς κανόνων

46. Στο πλαίσιο του πρώτου σκέλους του πρώτου λόγου ακυρώσεως, πρώτον, η προσφεύγουσα προσάπτει στο τμήμα προσφυγών ότι δεν προέβη σε σφαιρική εκτίμηση όλων των κρίσιμων εν προκειμένω στοιχείων. Επικεντρώθηκε αδικαιολόγητα σε μια πτυχή, συγκεκριμένα στο όφελος σε διοικητικό επίπεδο που συνίσταται στο ότι δεν ήταν υποχρεωμένη να αποδείξει την ουσιαστική χρήση του σήματος του οποίου επανέλαβε την κατάθεση και αγνόησε τους πολυάριθμους άλλους βάσιμους

λόγους που επικαλέστηκε για να δικαιολογήσει τη στρατηγική της όσον αφορά την κατάθεση σήματος.

47. Δεύτερον, η προσφεύγουσα προσάπτει στο τμήμα προσφυγών ότι έκρινε, στο σημείο 66 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι κάθε κατάθεση σήματος η οποία επαναλαμβάνεται ισοδυναμεί αυτομάτως με κατάθεση που γίνεται κακόπιστα. Αυτό όμως έρχεται σε αντίθεση με τις αρχές που διατυπώθηκαν στην απόφαση της 13ης Δεκεμβρίου 2012, *pelicantravel.com* κατά ΓΕΕΑ – Pelikan (Pelikan) (T-136/11, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2012:689), και στις προτάσεις της γενικής εισαγγελέα E. Sharpston στην υπόθεση *Chocoladefabriken Lindt & Sprüngli* (C-529/07, EU:C:2009:148). Τρίτον, η προσφεύγουσα εκτιμά ότι είναι εσφαλμένη η επισήμανση του τμήματος προσφυγών που διατυπώνεται στο σημείο 79 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι «[έ]χ[ε] επίσης παραδεχθεί ότι το όφελος της στρατηγικής [της] ήταν ότι δεν θα ήταν υποχρεωμένη να αποδείξει την ουσιαστική χρήση του [επίμαχου] σήματος στο πλαίσιο διαδικασίας ανακοπής». Κατά την προσφεύγουσα, τα αποδεικτικά στοιχεία καταδεικνύουν ότι ένα από τα οφέλη που συνδέονται με την πρακτική της σε θέματα καταθέσεως σημάτων ήταν μεν η αποτελεσματικότητα σε διοικητικό επίπεδο, αλλά δεν επρόκειτο για την κύρια αιτία, ούτε καν για ουσιώδη αιτία.

48. Το EUIPO και η παρεμβαίνουσα αμφισβητούν το βάσιμο του σκέλους αυτού.

49. Προκειμένου να εξεταστεί το βάσιμο της επιχειρηματολογίας που προβλήθηκε στο πλαίσιο του πρώτου σκέλους του πρώτου λόγου ακυρώσεως, κατά πρώτον, πρέπει να υπομνησθούν οι αρχές που διέπουν το δίκαιο των σημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ο κανόνας σχετικά με την απόδειξη της χρήσεως των σημάτων αυτών. Συναφώς, πρώτον, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι, όπως τόνισε και το τμήμα προσφυγών στο σημείο 29 της προσβαλλομένης αποφάσεως, από την αιτιολογική σκέψη 2 του κανονισμού 207/2009 (νυν αιτιολογική σκέψη 3 του κανονισμού 2017/1001) προκύπτει, κατ' ουσίαν, ότι ο κανονισμός 207/2009 αποσκοπεί στη διασφάλιση ανόθευτου ανταγωνισμού. Εξάλλου, έχει κριθεί ότι το δίκαιο των σημάτων αποτελεί ουσιώδες στοιχείο του συστήματος ανόθευτου ανταγωνισμού που η Συνθήκη θέλει να δημιουργήσει και να διατηρήσει και ότι τα δικαιώματα και οι δυνατότητες που το σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης παρέχει στον κάτοχό του πρέπει να εξετάζονται με κριτήριο τον στόχο αυτό (πρβλ. απόφαση της 6ης Μαΐου 2003, *Libertel*, C-104/01, EU:C:2003:244, σκέψη 48 και εκεί μνημονευόμενα νομολογία).

50. Δεύτερον, όπως υπογράμμισε κατ' ουσίαν το τμήμα προσφυγών στα σημεία 31 και 32 της προσβαλλομένης αποφάσεως, μολονότι από το άρθρο 9, παρ. 1, του κανονισμού 207/2009 (νυν άρθρο 9, παρ. 1, του κανονισμού 2017/1001) προκύπτει ότι η καταχώριση σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης παρέχει στον δικαιούχο αποκλειστικό δικαίωμα, εντούτοις από την αιτιολογική σκέψη 10 του κανονισμού 207/2009 (νυν

αιτιολογική σκέψη 24 του κανονισμού 2017/1001) προκύπτει ότι δικαιολογείται να προστατεύονται τα σήματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και, έναντι αυτών, κάθε σήμα το οποίο έχει καταχωρισθεί προγενέστερα, μόνον εφόσον τα σήματα αυτά πράγματι χρησιμοποιούνται. Συγκεκριμένα, σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης που δεν χρησιμοποιείται δύναται να παρακωλύσει την ανάπτυξη του ανταγωνισμού, περιορίζοντας το φάσμα των σημείων των οποίων την καταχώριση ως σημάτων μπορούν να ζητήσουν τρίτοι και στερώντας τους ανταγωνιστές από τη δυνατότητα χρήσεως του σήματος αυτού ή παρόμοιου κατά την εντός της εσωτερικής αγοράς διάθεση προϊόντων ή παροχή υπηρεσιών πανομοιότυπων ή παρόμοιων αυτών που προσδιορίζονται με το επίμαχο σήμα. Κατά συνέπεια, η μη χρήση σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης ενέχει επίσης τον κίνδυνο περιορισμού της ελεύθερης κυκλοφορίας εμπορευμάτων και της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών (πρβλ. απόφαση της 19ης Δεκεμβρίου 2012, *Leno Marken*, C-149/11, EU:C:2012:816, σκέψη 32).

51. Τρίτον, όσον αφορά την ουσιαστική χρήση σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, υπενθυμίζεται ότι, κατά το άρθρο 15, παρ. 1, του κανονισμού 207/2009 (νυν άρθρο 18, παρ. 1, του κανονισμού 2017/1001) «[ε]άν, εντός προθεσμίας πέντε ετών από την καταχώριση, ο δικαιούχος δεν έχει κάνει ουσιαστική χρήση του σήματος της ΕΕ μέσα στην Ένωση για τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες για τις οποίες αυτό έχει καταχωρισθεί, ή εάν έχει αναστείλει τη χρήση του επί μια συνεχή πενταετία, το σήμα της ΕΕ υπόκειται στις κυρώσεις που προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό, εκτός εάν υπάρχει εύλογος αιτία για τη μη χρήση».

52. Εξάλλου, κατά το άρθρο 51, παρ. 1, στοιχείο α', του κανονισμού 207/2009 (νυν άρθρο 58, παρ. 1, στοιχείο α', του κανονισμού 2017/1001) «[ο] δικαιούχος του σήματος της ΕΕ κηρύσσεται έκπτωτος των δικαιωμάτων του, μετά από αίτηση που υποβάλλεται στο [EUIPO] ή μετά από ανταγωγή στα πλαίσια αγωγής για παραποίηση/απομίμηση[,] εάν, επί διάστημα πέντε συνεχών ετών, δεν έχει γίνει ουσιαστική χρήση του σήματος στην Ένωση για τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες για τις οποίες έχει καταχωρισθεί και δεν υπάρχει εύλογη αιτία για τη μη χρήση».

53. Συναφώς, το άρθρο 51, παρ. 2, του κανονισμού 207/2009 (νυν άρθρο 58, παρ. 2, του κανονισμού 2017/1001) ορίζει ότι «[ε]άν ο λόγος έκπτωσης αφορά μέρος μόνο των προϊόντων ή υπηρεσιών για τις οποίες έχει καταχωρισθεί το σήμα της ΕΕ, ο δικαιούχος κηρύσσεται έκπτωτος των δικαιωμάτων του μόνο για τα συγκεκριμένα προϊόντα ή υπηρεσίες».

54. Η *ratio legis* της απαιτήσεως ουσιαστικής χρήσεως του σήματος, ως προϋποθέσεως για την προστασία του σήματος από το δίκαιο της Ένωσης, έγκειται στο γεγονός ότι η εγγραφή σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο μητρώο του EUIPO δεν έχει χαρακτήρα πάγιο και στατικό και δεν παρέχει στον αδρανή δικαιούχο απεριόριστη διάρκεια νόμιμο μονοπώλιο επί του σήματος. Αντιθέτως, το εν λόγω μητρώο πρέπει να αποτυπώ-

νει πιστά τις ενδείξεις που χρησιμοποιούν πραγματικά οι επιχειρήσεις στην αγορά, προς διάκριση των προϊόντων και των υπηρεσιών τους στον οικονομικό βίο [πρβλ. απόφαση της 15ης Ιουλίου 2015, Deutsche Rockwool Mineralwoll κατά ΓΕΕΑ – Recticel (λ), T-215/13, μη δημοσιευθείσα, ΕΥ:Τ:2015:518, σκέψη 20 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

55. Όπως υπογράμμισε το τμήμα προσφυγών στο σημείο 35 της προσβαλλομένης αποφάσεως, από τις αρχές που διέπουν το δίκαιο των σημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και από τον κανόνα σχετικά με την απόδειξη της χρήσεως που εκτέθηκαν στις σκέψεις 49 έως 53 ανωτέρω προκύπτει ότι, μολονότι παρέχεται αποκλειστικό δικαίωμα στον δικαιούχο σήματος, εντούτοις το αποκλειστικό αυτό δικαίωμα μπορεί να προστατευθεί μόνον εάν, κατά τη λήξη της πενταετούς περιόδου χάριτος, ο εν λόγω δικαιούχος είναι σε θέση να αποδείξει την ουσιαστική χρήση του σήματός του. Ένα τέτοιο καθεστώς σταθμίζει τα νόμιμα συμφέροντα του δικαιούχου του σήματος, αφενός, και τα συμφέροντα των ανταγωνιστών του, αφετέρου.

56. Κατά δεύτερον, υπενθυμίζεται ότι από τη νομολογία που παρατέθηκε στη σκέψη 36 ανωτέρω προκύπτει ότι η έλλειψη ενός παράγοντα ο οποίος είχε κριθεί από το Δικαστήριο ή το Γενικό Δικαστήριο ως κρίσιμος για τη διαπίστωση της κακής πίστεως αιτούντος την καταχώριση σήματος στο συγκεκριμένο πλαίσιο μιας διαφοράς ή ενός προδικαστικού ερωτήματος του οποίου είχαν στην περίπτωση εκείνη επιληφθεί δεν αποκλείει κατ' ανάγκην τη δυνατότητα διαπιστώσεως της κακής πίστεως άλλου αιτούντος την καταχώριση σήματος υπό διαφορετικές περιστάσεις. Πράγματι, όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 37 ανωτέρω, η έννοια της κακής πίστεως, κατά το άρθρο 52, παρ. 1, στοιχείο β', του κανονισμού 207/2009, δεν μπορεί να περιστελλεται σε μια περιορισμένη κατηγορία ειδικών περιστάσεων.

57. Κατά τρίτον, μολονότι οι επανειλημμένες καταθέσεις σήματος δεν απαγορεύονται, εντούτοις γεγονός παραμένει ότι μια τέτοια κατάθεση που γίνεται με σκοπό να αποφευχθούν οι συνέπειες που απορρέουν από τη μη χρήση προγενέστερων σημάτων μπορεί να αποτελέσει κρίσιμο στοιχείο ικανό να αποδείξει την κακή πίστη του προβαίνοντος στην εν λόγω κατάθεση αιτούντος την καταχώριση αυτή (πρβλ. απόφαση της 3ης Δεκεμβρίου 2012, Pelikan, T-136/11, μη δημοσιευθείσα, ΕΥ:Τ:2012:689, σκέψη 27).

58. Τέλος, κατά τέταρτον, πρέπει να υπομνησθούν τα στοιχεία βάσει των οποίων το τμήμα προσφυγών έκρινε ότι η εκ νέου κατάθεση των προγενέστερων σημάτων ήταν ενδεικτική της κακής πίστεως της προσφεύγουσας.

59. Πρώτον, στο σημείο 71 της προσβαλλομένης αποφάσεως, το τμήμα προσφυγών επισήμανε ότι η προσφεύγουσα είχε βασιστεί στο επίμαχο σήμα καθώς και στα προγενέστερα σήματα στο πλαίσιο δύο διαδικασιών ανακοπής. Διαπίστωσε, συναφώς, ότι οι αποφάσεις με τις οποίες δικαιώθηκε η προ-

σφεύγουσα στις διαδικασίες αυτές στηρίζονταν στο επίμαχο σήμα, δεδομένου ότι, για το σήμα αυτό, δεν ήταν αναγκαίο να αποδειχθεί η ουσιαστική χρήση.

60. Δεύτερον, στο σημείο 72 της προσβαλλομένης αποφάσεως, το τμήμα προσφυγών επισήμανε ότι, όσον αφορά τους ενδεχόμενους λόγους που θα δικαιολογούσαν την αίτηση νέας καταχωρίσεως του ίδιου σήματος, η προσφεύγουσα είχε προβάλει ενώπιον των οργάνων του ΕUIPO τη μείωση του διοικητικού φόρτου. Το τμήμα προσφυγών πρόσθεσε, κατ' ουσίαν, ότι, σύμφωνα με τη μαρτυρία κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 19ης Νοεμβρίου 2018 ενός προσώπου που εργάζεται στην εταιρία της, η προσφεύγουσα πραγματοποίησε νέες καταθέσεις για διάφορους λόγους οι οποίοι μπορούσαν να διευκολύνουν τη διαχείρισή της σε διοικητικό επίπεδο, πλην όμως οι καταθέσεις αυτές δεν ήταν επανειλημμένες πανομοιότυπες αιτήσεις, καθόσον οι εν λόγω καταθέσεις είχαν ευρύτερο περιεχόμενο και δικαιολογούνταν από θεμιτούς εμπορικούς λόγους. Επιπλέον, το τμήμα προσφυγών εκτίμησε στο σημείο 73 της προσβαλλομένης αποφάσεως ότι, εφόσον η προσφεύγουσα δεν είχε παραιτηθεί από τα προγενέστερα σήματα, ήταν δυσχερές να διαπιστωθεί ότι από τέτοιες καταθέσεις προκύπτει όφελος συνδεδεμένο με τη μείωση του διοικητικού φόρτου λόγω του ότι η σώρευση πανομοιότυπων σημάτων συνεπάγεται επιπλέον εργασία και αυξημένη επένδυση.

61. Τρίτον, στο σημείο 75 της προσβαλλομένης αποφάσεως, το τμήμα προσφυγών επισήμανε, κατ' ουσίαν, ότι από τη μαρτυρία κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 19ης Νοεμβρίου 2018 προέκυψε, κατ' αρχάς, ότι η δυνατότητα επικλήσεως της καταχωρίσεως σήματος χωρίς να χρειάζεται να αποδειχθεί η χρήση του αποτελούσε όφελος για την προσφεύγουσα και ότι η πτυχή αυτή ήταν γνωστή σε όλους τους δικαιούχους σήματος, στη συνέχεια, ότι δεν αποτελούσε το μοναδικό κίνητρο για τις διαδοχικές καταθέσεις σημάτων στις οποίες προέβη η προσφεύγουσα και, τέλος, ότι, εάν μια επιχείρηση διέθετε διάφορα σήματα τα οποία είχαν διαφορετικές παλαιότητες, ήταν εύλογο η επιχείρηση αυτή να αντιταχθεί σε σήμα που κατατέθηκε μεταγενέστερα στηριζόμενη σε πρόσφατο σήμα για το οποίο δεν απαιτείτο απόδειξη της χρήσεως, προκειμένου να μειώσει τις δαπάνες που συνδέονται με την προσκόμιση των αποδεικτικών στοιχείων και με τη παράσταση κατά τις συζητήσεις στο πλαίσιο της προφορικής διαδικασίας, υπό την έννοια ότι ήταν πιο αποτελεσματικό από διοικητικής απόψεως το να μην απαιτείται να προσκομιστεί τέτοια η απόδειξη.

62. Τέταρτον, το τμήμα προσφυγών επισήμανε στο σημείο 77 της προσβαλλομένης αποφάσεως ότι, σύμφωνα με τη μαρτυρία, το γεγονός ότι εταιρίες υποβάλλουν αιτήσεις καταχωρίσεως για σήματα που αποτελούν ήδη αντικείμενο υφιστάμενων καταχωρίσεων εντός της Ένωσης και περιλαμβάνουν στις νέες αυτές αιτήσεις προϊόντα ή υπηρεσίες καλυπτόμενα από τα προγενέστερα σήματα αποτελούσε βιομηχανική πρακτική αποδεκτή κατά τον κρίσιμο χρόνο.

63. Πέμπτον, λαμβανομένων υπόψη των στοιχείων που μνημονεύονται στα σημεία 71 έως 78 της προσβαλλομένης αποφάσεως, το τμήμα προσφυγών έκρινε, στο σημείο 79 της αποφάσεως αυτής, ότι η προσφεύγουσα είχε εκ προθέσεως επαναλάβει αίτηση καταχώρισεως του σήματος MONOPOLY, προκειμένου αυτό να καλύπτει επίσης προϊόντα και υπηρεσίες που καλύπτονταν ήδη από τα προγενέστερα σήματα. Εξάλλου, διαπίστωσε ότι η προσφεύγουσα είχε παραδεχθεί ότι το όφελος της στρατηγικής αυτής ήταν ότι δεν θα ήταν υποχρεωμένη να αποδείξει την ουσιαστική χρήση του επίμαχου σήματος στο πλαίσιο διαδικασίας ανακοπής, γεγονός το οποίο αποτελούσε έναν από τους παράγοντες που η προσφεύγουσα λάμβανε υπόψη κατά την καταχώριση σήματος, και πρόσθεσε ότι δεν διέκρινε άλλη εμπορική λογική που να στηρίζει μια τέτοια στρατηγική καταθέσεως.

64. Έκτον, το τμήμα προσφυγών έκρινε στο σημείο 80 της προσβαλλομένης αποφάσεως ότι το γεγονός ότι η προσφεύγουσα ισχυρίστηκε ότι επρόκειτο για συνήθη βιομηχανική πρακτική σήμαινε σαφώς ότι η προσφυγή στη στρατηγική αυτή ήταν ηθελημένη.

65. Λαμβάνοντας υπόψη όλες αυτές τις περιστάσεις, αφενός, το τμήμα προσφυγών κατέληξε, στο σημείο 81 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι η πρόθεση της προσφεύγουσας ήταν πράγματι να επωφεληθεί από τους κανόνες του δικαίου των σημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης δημιουργώντας τεχνητά μια κατάσταση στην οποία δεν θα ήταν υποχρεωμένη να αποδείξει την ουσιαστική χρήση των προγενέστερων σημάτων για τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που καλύπτονται από το επίμαχο σήμα. Αφετέρου, το τμήμα προσφυγών έκρινε, στο σημείο 82 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι πρέπει να γίνει δεκτό ότι η συμπεριφορά της προσφεύγουσας απέρρεε από πρόθεση νοθεύσεως και διαταράξεως της ισορροπίας του καθεστώτος που απορρέει από το δικαίο αυτό, όπως έχει θεσπιστεί από τον νομοθέτη της Ένωσης.

66. Τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας πρέπει να εξετασθούν υπό το πρίσμα των στοιχείων που μνημονεύονται στις σκέψεις 49 έως 65 ανωτέρω.

67. Κατά πρώτον, το επιχείρημα ότι το τμήμα προσφυγών έκρινε εσφαλμένως, στο σημείο 66 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι κάθε κατάθεση σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης η οποία επαναλαμβάνεται ισοδυναμεί αυτομάτως με κατάθεση που γίνεται με κακή πίστη πρέπει να απορριφθεί, καθόσον στηρίζεται σε εσφαλμένη ερμηνεία της προσβαλλομένης αποφάσεως. Συγκεκριμένα, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι στα σημεία 66 έως 70 της προσβαλλομένης αποφάσεως το τμήμα προσφυγών απλώς υπενθύμισε τη νομολογία που αφορά την εκτίμηση της ενδεχόμενης κακής πίστεως του δικαιούχου σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Μόνο στα σημεία 71 και επόμενα της προσβαλλομένης αποφάσεως το τμήμα προσφυγών εξέτασε τις περιστάσεις της υπό κρίση υποθέσεως υπό το πρίσμα της νομολογίας και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η προσφεύ-

γουσα ενήργησε κακόπιστα κατά την κατάθεση της αιτήσεως καταχώρισεως του επίμαχου σήματος.

68. Εξάλλου, ακόμη και αν υποτεθεί ότι το επιχείρημα της προσφεύγουσας πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι προσάπτεται στο τμήμα προσφυγών ότι στην προσβαλλομένη απόφαση έκρινε κατά τρόπο γενικό ότι κάθε κατάθεση που επαναλαμβάνεται γίνεται οπωσδήποτε κακόπιστα, το επιχείρημα αυτό πρέπει επίσης να απορριφθεί.

69. Συγκεκριμένα, από τη συλλογιστική που ακολούθησε το τμήμα προσφυγών, όπως συνοψίζεται στις σκέψεις 59 έως 64 ανωτέρω, προκύπτει σαφώς ότι ως ένδειξη της κακής πίστεως της προσφεύγουσας δεν θεωρήθηκε το γεγονός ότι η προσφεύγουσα επανέλαβε την κατάθεση σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά το γεγονός ότι από τα στοιχεία του φακέλου αποδείχθηκε ότι η προσφεύγουσα επιδίωξε σκοπίμως να καταστρατηγήσει θεμελιώδη κανόνα του δικαίου των σημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συγκεκριμένα τον κανόνα που αφορά την απόδειξη της χρήσεως, προκειμένου να αντλήσει όφελος εις βάρος της ισορροπίας του καθεστώτος που έχει θεσπίσει ο νομοθέτης της Ένωσης για τα σήματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

70. Συναφώς, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι καμία διάταξη της νομοθεσίας περί σημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν απαγορεύει την επανειλημμένη κατάθεση αιτήσεως καταχώρισεως σήματος και, ως εκ τούτου, μια τέτοια κατάθεση δεν μπορεί, αυτή καθαυτήν, να αποδείξει την κακή πίστη του αιτούντος την καταχώριση, εάν δεν συνοδεύεται από άλλα κρίσιμα στοιχεία που επικαλείται ο αιτών την κήρυξη ακυρότητας ή το EUIPO. Εντούτοις, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, εν προκειμένω, από τις εκτιμήσεις του τμήματος προσφυγών προκύπτει ότι η προσφεύγουσα παραδέχθηκε, και μάλιστα υποστήριξε, ότι ένα από τα οφέλη που δικαιολογούσαν την κατάθεση του επίμαχου σήματος ήταν το γεγονός ότι δεν θα ήταν υποχρεωμένη να αποδείξει την ουσιαστική χρήση του σήματος αυτού. Μια τέτοια συμπεριφορά όμως δεν μπορεί να θεωρηθεί θεμιτή συμπεριφορά, αλλά πρέπει να θεωρηθεί αντίθετη προς τους σκοπούς του κανονισμού 207/2009, τις αρχές που διέπουν το δικαίο των σημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τον κανόνα περί αποδείξεως της χρήσεως, όπως υπομνήσθηκαν στις σκέψεις 49 έως 55 ανωτέρω.

71. Πράγματι, υπό τις ιδιαίτερες περιστάσεις της υπό κρίση υποθέσεως, η εκ νέου κατάθεση στην οποία προέβη η προσφεύγουσα αποσκοπούσε, μεταξύ άλλων, κατά δική της ομολογία, στο να μην υποχρεωθεί να αποδείξει τη χρήση του επίμαχου σήματος, παρατείνοντας, ως εκ τούτου, για τα προγενέστερα σήματα, την πενταετή περίοδο χάριτος που προβλέπεται στο άρθρο 51, παρ. 1, στοιχείο α', του κανονισμού 207/2009.

72. Συνεπώς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η στρατηγική καταθέσεως την οποία εφάρμοσε η προσφεύγουσα με σκοπό την

καταστρατήρηση του κανόνα σχετικά με την απόδειξη της χρήσεως όχι μόνον δεν είναι σύμφωνη προς τους σκοπούς του κανονισμού 207/2009, αλλά θυμίζει την περίπτωση της καταχρήσεως δικαιώματος, η οποία χαρακτηρίζεται από το γεγονός ότι, πρώτον, παρά την τυπική τήρηση των προϋποθέσεων που θέτει η ρύθμιση της Ένωσης, δεν επιτεύχθηκε ο επιδιωκόμενος με τη ρύθμιση αυτή σκοπός και, δεύτερον, υφίσταται βούληση του ενδιαφερομένου να αποκομίσει όφελος που απορρέει από την εν λόγω ρύθμιση, δημιουργώντας τεχνητά τις προϋποθέσεις που είναι αναγκαίες για την παροχή του οφέλους αυτού (πρβλ. απόφαση της 21ης Ιουλίου 2005, *Eichsfelder Schlachtbetrieb*, C-515/03, EU:C:2005:491, σκέψη 39 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

73. Κατά δεύτερον, όσον αφορά το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι το τμήμα προσφυγών εσφαλμένως επικεντρώθηκε σε μια πτυχή, συγκεκριμένα στο όφελος σε διοικητικό επίπεδο που συνίσταται στο ότι δεν θα ήταν υποχρεωμένη να αποδείξει την ουσιαστική χρήση του σήματος για το οποίο επανέλαβε την κατάθεση, και αγνόησε τους πολυάριθμους άλλους βάσιμους λόγους που επικαλέστηκε η προσφεύγουσα για να αιτιολογήσει τη στρατηγική της όσον αφορά την κατάθεση σήματος (βλ. σκέψη 46 ανωτέρω), πρέπει να γίνει δεκτό ότι, λαμβανομένων υπόψη των στοιχείων που υπομνήσθηκαν στις σκέψεις 59 έως 64 ανωτέρω, δεν μπορεί βασίμως να υποστηριχθεί ότι το τμήμα προσφυγών επικεντρώθηκε μόνον στην εν λόγω πτυχή.

74. Πράγματι, όπως υπογραμμίζει το EUIPO, παρά την ύπαρξη αποδεικτικών στοιχείων από τα οποία προκύπτει ότι η πρόθεση της προσφεύγουσας ήταν ιδίως να αποφύγει την υποχρέωση να αποδείξει τη χρήση του επίμαχου σήματος, το τμήμα προσφυγών έλαβε υπόψη και άλλες περιστάσεις. Συγκεκριμένα, διαπίστωσε στα σημεία 71 και 80 της προσβαλλομένης αποφάσεως ότι η προσφεύγουσα είχε πράγματι αποκομίσει όφελος από τη στρατηγική της εκ νέου καταθέσεως στο πλαίσιο δύο διαδικασιών ανακοπής, καθόσον απέφυγε να υποχρεωθεί να αποδείξει τη χρήση του επίμαχου σήματος.

75. Εξάλλου, αντιθέτως προς ό, τι υποστηρίζει η προσφεύγουσα κατά τρόπο μη τεκμηριωμένο στο δικόγραφο της προσφυγής, το τμήμα προσφυγών δεν αγνόησε τους πολυάριθμους άλλους λόγους τους οποίους επικαλέστηκε για να αιτιολογήσει τη στρατηγική της σχετικά με την κατάθεση σήματος. Όπως προκύπτει από τα σημεία 61 έως 64 της προσβαλλομένης αποφάσεως, το τμήμα προσφυγών εξέτασε και θεώρησε πειστικές τις εξηγήσεις της προσφεύγουσας ότι, κατ' ουσίαν, σκοπός της ήταν η προστασία του σήματος MONOPOLY για άλλα προϊόντα και υπηρεσίες προκειμένου να ανταποκριθεί στις τεχνολογικές εξελίξεις και την επέκταση των δραστηριοτήτων της. Για τον λόγο αυτό το τμήμα προσφυγών δεν κήρυξε άκυρο το επίμαχο σήμα για τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που δεν καλύπτονται από τα προγενέστερα σήματα. Εντούτοις, όπως ορθώς υποστηρίζει το EUIPO, το τμήμα προσφυγών έκρινε ότι οι εξηγήσεις αυτές δεν ήταν ικανές να δικαιολογήσουν την κατά-

θεση του επίμαχου σήματος για προϊόντα και υπηρεσίες πανομοιότυπα με εκείνα που καλύπτονται από τα προγενέστερα σήματα. Συναφώς, το τμήμα προσφυγών έκρινε, μεταξύ άλλων, στα σημεία 72 έως 74 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι η προβαλλόμενη μείωση του διοικητικού φόρτου λόγω της καταθέσεως του επίμαχου σήματος δύσκολα μπορούσε να συμβιβαστεί με το πρόσθετο κόστος και τον διοικητικό φόρτο που συνδέεται με τη διατήρηση των προγενέστερων σημάτων.

76. Επομένως, το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι το τμήμα προσφυγών δεν προέβη σε σφαιρική εκτίμηση όλων των κρίσιμων εν προκειμένω στοιχείων καθόσον επικεντρώθηκε αδικαιολόγητα σε μία μόνον πτυχή πρέπει να απορριφθεί.

77. Τέλος, κατά τρίτον, πρέπει να απορριφθεί το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι, κατ' ουσίαν, είναι εσφαλμένη η επισήμανση του τμήματος προσφυγών που διατυπώνεται στο σημείο 79 της προσβαλλομένης αποφάσεως ότι η προσφεύγουσα είχε παραδεχθεί ότι το μόνο όφελος από την πρακτική που ακολουθούσε σχετικά με τις καταθέσεις ήταν ότι δεν ήταν υποχρεωμένη να αποδείξει την ουσιαστική χρήση του σήματος στο πλαίσιο διαδικασίας ανακοπής (βλ. σκέψη 47 ανωτέρω). Συναφώς, αρκεί η διαπίστωση ότι από τα σημεία 75, 76 και 79 της προσβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει σαφώς ότι το τμήμα προσφυγών υπογράμμισε ότι επρόκειτο απλώς για ένα από τα οφέλη ή για ένα από τα κίνητρα της στρατηγικής που ακολουθούσε η προσφεύγουσα σχετικά με τις καταθέσεις αιτήσεων. Εξάλλου, το τμήμα προσφυγών επισήμανε ρητώς, στο σημείο 76 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι «το γεγονός ότι το κίνητρο για μια κατάθεση δεν είναι αποκλειστικά το όφελος που προκύπτει από το ότι δεν απαιτείται η απόδειξη της ουσιαστικής χρήσεως του σήματος και ότι συντρέχουν και άλλοι λόγοι δεν καθιστ[ούσε], αυτό καθαυτό, μια τέτοια στρατηγική αποδεκτή».

78. Κατόπιν των ανωτέρω σκέψεων, το πρώτο σκέλος του πρώτου λόγου ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

– Επί του δευτέρου σκέλους του πρώτου λόγου ακυρώσεως, που αφορά την έλλειψη οποιασδήποτε ζημίας λόγω της δραστηριότητας της προσφεύγουσας

79. Στο πλαίσιο του δευτέρου σκέλους του πρώτου λόγου ακυρώσεως, πρώτον, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι δεν αποκόμισε όφελος από τη συμπεριφορά της με σκοπό την απόκτηση ή την κατοχή σήματος επί του οποίου δεν έχει δικαίωμα. Δεύτερον, υπογραμμίζει ότι το επιτραπέζιο παιχνίδι «Μονοπολύ» είναι τόσο γνωστό ώστε θα ήταν παράδοξο να υποστηριχθεί ότι δεν χρησιμοποίησε το σήμα MONOPOLY για παιχνίδια. Ισχυρίζεται, όμως, ότι το να εξαναγκάζεται να αποδείξει τη χρήση του σήματος αυτού για επιτραπέζια παιχνίδια στο πλαίσιο διαδικασίας κηρύξεως ακυρότητας συνεπάγεται σημαντικό κόστος. Τρίτον, ισχυρίζεται ότι, εάν επιβεβαιωθεί η προσβαλλόμενη απόφαση, τούτο θα έχει ως συνέπεια να κατακλυστεί το τμήμα ακυρώσεων του EUIPO με υποθέσεις στις οποίες η ύπαρξη κακής πίστε-

ως θα προβάλλεται κάθε φορά που θα επαναλαμβάνεται η κατάθεση σήματος προσδιορίζοντας πανομοιότυπα ή παρόμοια προϊόντα ή υπηρεσίες. Τέλος, τέταρτον, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι, όσον αφορά την εξέταση της ζημίας, η προσβαλλόμενη απόφαση δεν περιλαμβάνει διαπίστωση σχετικά με την ύπαρξη πραγματικής ζημίας, αλλά περιλαμβάνει μόνον το εμμέσως συναχθέν συμπέρασμα ότι θα μπορούσε θεωρητικώς να προκύψει ζημία από τυχόν παράταση της πενταετούς περιόδου χάριτος. Ωστόσο, κατά την προσφεύγουσα, ένα τέτοιο θεωρητικό ενδεχόμενο ζημίας δεν θα έπρεπε σε καμία περίπτωση να οδηγήσει στο συμπέρασμα ότι ενήργησε με δόλιο τρόπο.

80. Το EUIPO και η παρεμβαίνουσα αμφισβητούν το βάσιμο του σκέλους αυτού.

81. Εκ προοιμίου, πρέπει να απορριφθούν το πρώτο και το τέταρτο επιχειρήματα της προσφεύγουσας, κατά τα οποία, κατ' ουσίαν, η συμπεριφορά της δεν της προσπόρισε όφελος και δεν προκάλεσε ζημία (βλ. σκέψη 79 ανωτέρω). Συγκεκριμένα, όπως υποστηρίζει, κατ' ουσίαν, η παρεμβαίνουσα, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι ούτε ο κανονισμός 207/2009 ούτε η νομολογία παρέχουν έρεισμα βάσει του οποίου θα μπορούσε να γίνει δεκτό ότι, εν προκειμένω, η αποκόμιση οφέλους ή η πρόκληση ζημίας είναι κρίσιμα στοιχεία για την εκτίμηση της κακής πίστεως της προσφεύγουσας κατά τον χρόνο της καταθέσεως της αιτήσεως καταχώρισεως του επίμαχου σήματος.

82. Όσον αφορά το δεύτερο επιχείρημα, σχετικά με τη χρήση του σήματος MONOPOLY για τα παιχνίδια, το τμήμα προσφυγών ορθώς έκρινε, στο σημείο 81 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι το ζήτημα του αν η προσφεύγουσα θα μπορούσε πράγματι να αποδείξει τη χρήση αυτή δεν ασκεί επιρροή, δεδομένου ότι αυτό που πρέπει να αξιολογηθεί είναι η πρόθεση του αιτούντος την καταχώριση σήματος. Επιπλέον και εν πάση περιπτώσει, όπως υπενθυμίζει το EUIPO, η αποδεδειγμένη χρήση του εν λόγω σήματος την οποία επικαλείται η προσφεύγουσα αφορά μόνον επιτραπέζια παιχνίδια και όχι το σύνολο των προϊόντων και υπηρεσιών για τα οποία κηρύχθηκε άκυρο το επίμαχο σήμα.

83. Τέλος, το επιχείρημα ότι το τμήμα ακυρώσεων θα κατακλυστεί από υποθέσεις στις οποίες θα προβάλλεται η ύπαρξη κακής πίστεως, εάν επιβεβαιωθεί η προσβαλλόμενη απόφαση, πρέπει να απορριφθεί, καθόσον είναι αλυσιτελής. Εν πάση περιπτώσει, το επιχείρημα αυτό δεν στηρίζεται σε κανένα συγκεκριμένο στοιχείο και συνιστά, ως εκ τούτου, απλώς και μόνον εικασία.

84. Επομένως, το δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

– Επί του τρίτου σκέλους του πρώτου λόγου ακυρώσεως, που αφορά την απουσία ειδικής εξετάσεως καθενός από τα προγενέστερα σήματα

85. Στο πλαίσιο του τρίτου σκέλους του πρώτου λόγου ακυρώσεως, πρώτον, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η κατά-

θεση του επίμαχου σήματος ουδόλως αντιστοιχεί στο παραδοσιακό σχήμα της καταθέσεως σήματος που επαναλαμβάνεται μερικούς μήνες πριν από τη λήξη της πενταετούς περιόδου χάριτος. Κατά την προσφεύγουσα, το τμήμα προσφυγών έσφαλε επομένως, αγνοώντας το γεγονός ότι, λαμβανομένων υπόψη των ημερομηνιών καταχώρισεως των προγενέστερων σημάτων υπ' αριθ. 6 895 511 και υπ' αριθ. 8 950 776, το επίμαχο σήμα δεν κατατέθηκε σε ημερομηνία κοντινή προς την ημερομηνία λήξεως της πενταετούς περιόδου χάριτος που ίσχυε για καθένα από τα προγενέστερα σήματα. Δεύτερον, η προσφεύγουσα προσάπτει στο τμήμα προσφυγών ότι εξέτασε τις αιτήσεις καταχώρισεως των προγενέστερων σημάτων ως εάν επρόκειτο στην πραγματικότητα για μία και την αυτή κατάθεση.

86. Το EUIPO και η παρεμβαίνουσα αμφισβητούν το βάσιμο του σκέλους αυτού.

87. Όσον αφορά το πρώτο επιχείρημα που προέβαλε η προσφεύγουσα, επισημαίνεται ότι ορθώς υποστηρίζει ότι η κατάθεση της αιτήσεως καταχώρισεως του επίμαχου σήματος δεν πραγματοποιήθηκε σε ημερομηνία κοντινή προς τις ημερομηνίες λήξεως της πενταετούς περιόδου χάριτος των υπ' αριθ. 6 895 511 και υπ' αριθ. 8 950 776 προγενέστερων σημάτων. Συγκεκριμένα, δεδομένου ότι το προγενέστερο σήμα υπ' αριθ. 6 895 511 καταχωρίστηκε στις 21 Ιανουαρίου 2009 και το προγενέστερο σήμα υπ' αριθ. 8 950 776 στις 2 Αυγούστου 2010, η καταχώριση του επίμαχου σήματος παρέτεινε την περίοδο χάριτος για τη μη χρήση του πρώτου εκ των δύο αυτών προγενέστερων σημάτων κατά δύο έτη και δύο μήνες για τις καλυπτόμενες από το σήμα αυτό υπηρεσίες οι οποίες περιλαμβάνονται στην κλάση 41 και παρέτεινε την περίοδο χάριτος του δεύτερου από τα δύο αυτά προγενέστερα σήματα κατά οκτώ περίπου μήνες για τα καλυπτόμενα από αυτό προϊόντα τα οποία περιλαμβάνονται στην κλάση 16.

88. Ωστόσο, αντιθέτως προς όσα υπονοεί η προσφεύγουσα, το γεγονός αυτό δεν αρκεί από μόνο του για να θεωρηθεί ότι δεν ήταν κακόπιστη κατά τον χρόνο καταθέσεως της αιτήσεως καταχώρισεως του επίμαχου σήματος.

89. Συναφώς, όπως υπογραμμίζει κατ' ουσίαν το EUIPO, ανεξαρτήτως της διάρκειας παρατάσεως της περιόδου χάριτος, αυτό που έχει σημασία είναι η πρόθεση του αιτούντος την καταχώριση κατά τον χρόνο καταθέσεως της αιτήσεως καταχώρισεως. Υπενθυμίζεται, όμως, ότι η προσφεύγουσα παραδέχθηκε, και μάλιστα υποστήριξε ότι ένα από τα οφέλη που δικαιολογούσαν την κατάθεση του επίμαχου σήματος ήταν ότι δεν θα ήταν υποχρεωμένη να αποδείξει την ουσιαστική χρήση του επίμαχου σήματος. Επομένως, μολονότι η παράταση της περιόδου χάριτος των προγενέστερων σημάτων δεν είναι ιδιαίτερως μακρά, εντούτοις γεγονός παραμένει ότι η προσφεύγουσα αποκόμισε το επιθυμητό όφελος, το οποίο συνίσταται στο ότι δεν ήταν υποχρεωμένη να αποδείξει τη χρήση του σήματος MONOPOLY για επιπλέον περίοδο δύο ετών και δύο μηνών για τις καλυπτόμενες από το προγενέστερο σήμα υπ' αριθ.

6 895 511 υπηρεσίες οι οποίες περιλαμβάνονται στην κλάση 41 και σχεδόν οκτώ μηνών για τα καλυπτόμενα από το προγενέστερο σήμα υπ' αριθ. 8 950 776 προϊόντα τα οποία περιλαμβάνονται στην κλάση 16.

90. Όσον αφορά το δεύτερο επιχείρημα, κατά το οποίο το τμήμα προσφυγών εξέτασε τις αιτήσεις καταχωρίσεως των προγενέστερων σημάτων ως εάν επρόκειτο στην πραγματικότητα για μία και την αυτή κατάθεση, το επιχείρημα αυτό πρέπει να απορριφθεί. Συγκεκριμένα, από τα σημεία 54 έως 62 της προσβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει σαφώς ότι το τμήμα προσφυγών έλαβε υπόψη τόσο τα διάφορα προϊόντα και υπηρεσίες που καλύπτονται από τα προγενέστερα σήματα όσο και τις διαφορετικές ημερομηνίες καταθέσεως των εν λόγω σημάτων.

91. Κατόπιν των ανωτέρω, το τρίτο σκέλος του πρώτου λόγου ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

– Επί του τετάρτου σκέλους του πρώτου λόγου ακυρώσεως, που αφορά το ότι δεν ελήφθη υπόψη το γεγονός ότι η προσφεύγουσα εφάρμοσε συνήθη και ευρέως αποδεκτή πρακτική

92. Στο πλαίσιο του τετάρτου σκέλους του πρώτου λόγου ακυρώσεως, η προσφεύγουσα υποστηρίζει, κατ' ουσίαν, ότι το τμήμα προσφυγών δεν μπορούσε να κρίνει ότι η προσφεύγουσα, προβαίνοντας σε εκ νέου κατάθεση των προγενέστερων σημάτων της, ενήργησε κακόπιστα, καθόσον επρόκειτο για τρέχουσα και προδήλως αποδεκτή πρακτική στη βιομηχανία. Προσθέτει ότι δεν μπορεί να της προσαφθεί ότι ήταν κακόπιστη, εφόσον ενήργησε «σύμφωνα με τη γνώμη των τοπικών δικηγόρων όσον αφορά τις αιτήσεις καταθέσεώς τους εν γένει». Επιπλέον, ισχυρίζεται ότι το τμήμα προσφυγών προσπάθησε να τη χρησιμοποιήσει ως παράδειγμα για να καταδείξει τον τρόπο με τον οποίο σκόπευε να τροποποιήσει την κανονιστική ρύθμιση, γεγονός το οποίο το εν λόγω τμήμα αναγνωρίζει, κατά την προσφεύγουσα, στο σημείο 87 της προσβαλλομένης αποφάσεως, όπου παραδέχθηκε ότι κατήρτιζε μονομερώς νέα ρύθμιση. Τέλος, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι, εάν επιβεβαιωθεί η προσβαλλόμενη απόφαση, το EUIPO θα στερήσει από την ίδια και μεγάλο αριθμό άλλων δικαιούχων σημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης τα δικαιώματά τους κυριότητας.

93. Το EUIPO και η παρεμβαίνουσα αμφισβητούν το βάσιμο του σκέλους αυτού.

94. Κατ' αρχάς, επισημαίνεται ότι η επιχειρηματολογία που προέβαλε η προσφεύγουσα στο πλαίσιο του σκέλους αυτού ουδόλως τεκμηριώνεται. Συγκεκριμένα, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται απλώς και μόνον ότι η εκ νέου κατάθεση προγενέστερων σημάτων αποτελεί συνήθη πρακτική, χωρίς να προσκομίζει αποδεικτικά στοιχεία προς στήριξη του ισχυρισμού αυτού. Εν πάση περιπτώσει, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι ούτε ο κανονισμός 207/2009 ούτε η νομολογία παρέχουν έρεισμα βάσει του οποίου θα μπορούσε να αποκλειστεί η ενδεχόμενη κακή πίστη της προσφεύγουσας για τον λόγο ότι ακολούθησε τρέχουσα πρακτική στη βιομηχανία και ενήργησε σύμ-

φωνα με τη συμβουλή δικηγόρων. Όπως ορθώς επισήμανε το τμήμα προσφυγών στο σημείο 78 της προσβαλλομένης αποφάσεως, το γεγονός και μόνον ότι και άλλες επιχειρήσεις είναι δυνατόν να προσφεύγουν στη συγκεκριμένη στρατηγική όσον αφορά την κατάθεση αιτήσεων δεν καθιστά κατ' ανάγκην την εν λόγω στρατηγική θεμιτή και αποδεκτή. Εξάλλου, όπως υπογραμμίζει κατ' ουσίαν το EUIPO, το κατά πόσον μια τέτοια στρατηγική συνάδει ή όχι με τον κανονισμό 207/2009 πρέπει να εκτιμάται με γνώμονα τις περιστάσεις της συγκεκριμένης υποθέσεως. Εν προκειμένω, από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι η προσφεύγουσα σκοπίμως επιδίωξε να καταστρατηγήσει θεμελιώδη κανόνα του δικαίου των σημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συγκεκριμένα αυτόν που αφορά την απόδειξη της χρήσεως, προκειμένου να αποκομίσει όφελος εις βάρος της ισορροπίας του καθεστώτος που απορρέει από το δίκαιο αυτό, όπως έχει θεσπιστεί από τον νομοθέτη της Ένωσης. Συνεπώς, μολονότι ουδόλως απαγορεύεται στον δικαιούχο σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης να προβεί σε εκ νέου κατάθεση του σήματος αυτού, εντούτοις η πρόθεση της προσφεύγουσας πρέπει να θεωρηθεί αντίθετη προς τους σκοπούς του κανονισμού 207/2009 (βλ. σκέψη 70 ανωτέρω). Επομένως, υπό τις συγκεκριμένες περιστάσεις της υπό κρίση υποθέσεως, η προσφεύγουσα, προκειμένου να ανατρέψει την εκτίμηση ότι ήταν κακόπιστη, δεν μπορεί να επικαλεστεί λυσιτελώς, ακόμη και αν υποτεθεί ότι έχουν αποδειχθεί, ούτε το γεγονός ότι ήταν σύνηθες να εφαρμόζουν επιχειρήσεις την ίδια στρατηγική όσον αφορά την κατάθεση σημάτων ούτε το γεγονός ότι ενήργησε σύμφωνα με τη συμβουλή δικηγόρων.

95. Ακολούθως, όσον αφορά το ότι, κατ' ουσίαν, το τμήμα προσφυγών τροποποίησε την κανονιστική ρύθμιση, πράγμα που το τμήμα αυτό παραδέχεται στο σημείο 87 της προσβαλλομένης αποφάσεως, το επιχείρημα αυτό πρέπει να απορριφθεί. Συγκεκριμένα, όπως ορθώς παρατηρεί η παρεμβαίνουσα και αντιθέτως προς όσα υποστηρίζει η προσφεύγουσα, το τμήμα προσφυγών εφάρμοσε απλώς και μόνον την ισχύουσα ρύθμιση καθώς και την υφιστάμενη νομολογία και ουδόλως παραδέχθηκε ότι προέβη σε «τροποποίηση της ρυθμίσεως». Εξάλλου, το γεγονός ότι το τμήμα προσφυγών παρέπεμψε, στο σημείο 87 της προσβαλλομένης αποφάσεως, στην υφιστάμενη νομολογία των τμημάτων προσφυγών αντικρούει το μη τεκμηριωμένο επιχείρημα της προσφεύγουσας.

96. Τέλος, ο ισχυρισμός ότι το EUIPO θα στερήσει από την προσφεύγουσα και μεγάλο αριθμό άλλων δικαιούχων σημάτων τα δικαιώματά τους κυριότητας, εάν επιβεβαιωθεί η προσβαλλόμενη απόφαση, δεν στηρίζεται σε κανένα συγκεκριμένο στοιχείο και συνιστά, ως εκ τούτου, απλώς και μόνον εικασία, η οποία πρέπει να απορριφθεί.

97. Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι το τέταρτο σκέλος του πρώτου λόγου ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

– Επί του πέμπτου σκέλους του πρώτου λόγου ακυρώσεως, που αφορά πλάνη στην οποία υπέπεσε το τμήμα προσφυγών

καθόσον κήρυξε άκυρο το επίμαχο σήμα ως προς τα λεγόμενα «συνδεόμενα» προϊόντα που καλύπτονται από το σήμα αυτό, ενώ τα προϊόντα αυτά δεν ήταν πανομοιότυπα με τα προϊόντα που καλύπτονται από τα προγενέστερα σήματα

98. Στο πλαίσιο του πέμπτου σκέλους του πρώτου λόγου ακυρώσεως, η προσφεύγουσα βάλλει, κατ' ουσίαν, κατά της εκτίμησης του τμήματος προσφυγών ότι τα προϊόντα «αυτόματα μηχανήματα παιχνιδιού· παιγνιομηχανήματα με κερματοδέκτη· παιγνιόχαρτα» που καλύπτονται από το επίμαχο σήμα, αφενός, και τα «παιχνίδια, αθύρματα» τα οποία αφορά το προγενέστερο σήμα υπ' αριθ. 238 352, αφετέρου, είναι πανομοιότυπα.

99. Κατά την προσφεύγουσα, το γεγονός ότι το τμήμα προσφυγών κατέληξε στο συμπέρασμα ότι τα προϊόντα αυτά είναι πανομοιότυπα καταδεικνύει την έλλειψη κατανοήσεως των διαφόρων σχετικών αγορών. Ειδικότερα, όσον αφορά τα «παιγνιομηχανήματα με κερματοδέκτη», η προσφεύγουσα υπογραμμίζει ότι αυτά αποτελούν αντικείμενο δραστηριότητας που ρυθμίζεται αυστηρά και απευθύνονται στους ενήλικες, οι οποίοι αποτελούν κοινό διαφορετικό από εκείνο για το οποίο προορίζονται τα αθύρματα ή τα επιτραπέζια παιχνίδια. Προσθέτει ότι, όταν κάποιος παίζει σε παιγνιομηχανήματα με κερματοδέκτη, τίθεται το ζήτημα εάν το μηχανήματα αυτό πρέπει να θεωρηθεί παιχνίδι ή αθύρμα. Για τον λόγο αυτόν, ένα σύστημα καταθέσεως όπως το επίμαχο εν προκειμένω εγείρει αναπόφευκτα ερωτήματα, δεδομένου ότι προϊόντα δεν καταχωρίζονται προφανώς σε μία κλάση ή σε άλλη.

100. Το EUIPO και η παρεμβαίνουσα αμφισβητούν το βάσιμο του σκέλους αυτού.

101. Προκαταρκτικώς, επισημαίνεται ότι η προσφεύγουσα δεν ανέπτυξε συγκεκριμένη επιχειρηματολογία για να καταδείξει ότι το τμήμα προσφυγών εσφαλμένως έκρινε ότι τα «αυτόματα μηχανήματα παιχνιδιού» και τα «παιγνιόχαρτα» που καλύπτονται από το επίμαχο σήμα και τα «παιχνίδια, αθύρματα» που αφορά το προγενέστερο σήμα υπ' αριθ. 238 352 ήταν πανομοιότυπα. Η προσφεύγουσα προβάλλει απλώς, χωρίς επαρκή τεκμηρίωση, επιχειρηματολογία σχετικά με τα «παιγνιομηχανήματα με κερματοδέκτη», τα οποία δεν είναι, κατ' αυτή, πανομοιότυπα με τα «παιχνίδια» που καλύπτονται από το προγενέστερο σήμα υπ' αριθ. 238 352.

102. Εν προκειμένω, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατ' ουσίαν, το τμήμα προσφυγών έκρινε, στο σημείο 60 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι οι γενικοί όροι «παιχνίδια» και «αθύρματα», που περιέγραφαν ορισμένα προϊόντα τα οποία προσδιορίζονται από το προγενέστερο σήμα υπ' αριθ. 238 352, περιελάμβαναν τα «αυτόματα μηχανήματα παιχνιδιού· παιγνιομηχανήματα με κερματοδέκτη· παιγνιόχαρτα». Συνακόλουθα, έκρινε ότι τα «παιχνίδια» και τα «αθύρματα», που καλύπτονται από το προγενέστερο σήμα υπ' αριθ. 238 352, και τα «αυτόματα μηχανήματα παιχνιδιού· παιγνιομηχανήματα με κερματοδέκτη· παιγνιόχαρτα», τα οποία αφορά το επίμαχο σήμα, ήταν πανομοιότυπα.

103. Η κρίση αυτή του τμήματος προσφυγών είναι ορθή.

104. Συγκεκριμένα, μολονότι είναι αληθές ότι η ταξινόμηση των προϊόντων και των υπηρεσιών εξυπηρετεί αποκλειστικά διοικητικούς σκοπούς, οπότε τα προϊόντα και οι υπηρεσίες δεν μπορούν να θεωρηθούν παρόμοια για τον λόγο και μόνον ότι περιλαμβάνονται στην ίδια κλάση και δεν μπορούν να θεωρηθούν διαφορετικά για τον λόγο και μόνον ότι περιλαμβάνονται σε διαφορετικές κλάσεις, επισημαίνεται ότι, κατά πάγια νομολογία, προϊόντα μπορούν να θεωρηθούν πανομοιότυπα εφόσον τα προϊόντα που αφορά η αίτηση καταχωρίσεως σήματος περιλαμβάνονται στη γενικότερη κατηγορία που αφορά το προγενέστερο σήμα [βλ. απόφαση της 7ης Σεπτεμβρίου 2006, Meric κατά ΓΕΕΑ – Arborga & Ausonia (PAM-PIM'S BABY-PROP), T-133/05, EU:T:2006:247, σκέψη 29 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

105. Εν προκειμένω, όπως υποστηρίζει το EUIPO, τα προϊόντα που αφορά το επίμαχο σήμα, τα οποία εμπίπτουν στην κλάση 28 και είναι τα «αυτόματα μηχανήματα παιχνιδιού», τα «παιγνιομηχανήματα με κερματοδέκτη» και τα «παιγνιόχαρτα», πρέπει να θεωρηθούν ότι περιλαμβάνονται στη γενικότερη κατηγορία των «παιχνιδιών», που εμπίπτουν επίσης στην κλάση 28 και καλύπτονται από το προγενέστερο σήμα υπ' αριθ. 238 352. Είναι προφανές ότι η πολύ γενική έννοια των «παιχνιδιών» καλύπτει πολλά είδη παιχνιδιών, μεταξύ των οποίων και εκείνα που προαναφέρθηκαν, τα οποία αφορά το επίμαχο σήμα. Επομένως, δεν μπορεί βασίμως να προσαφθεί στο τμήμα προσφυγών ότι έκρινε ότι τα προϊόντα «αυτόματα μηχανήματα παιχνιδιού· παιγνιομηχανήματα με κερματοδέκτη· παιγνιόχαρτα», τα οποία καλύπτονται από το επίμαχο σήμα και εμπίπτουν στην κλάση 28, και τα «παιχνίδια», τα οποία αφορά το προγενέστερο σήμα υπ' αριθ. 238 352 και εμπίπτουν επίσης στην κλάση 28, ήταν πανομοιότυπα.

106. Τέλος, δεν ασκούν επιρροή τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας ότι τα «παιγνιομηχανήματα με κερματοδέκτη» αποτελούν αντικείμενο δραστηριότητας που ρυθμίζεται αυστηρά και απευθύνονται στους ενήλικες, οι οποίοι αποτελούν κοινό διαφορετικό από εκείνο για το οποίο προορίζονται τα αθύρματα ή τα επιτραπέζια παιχνίδια. Συγκεκριμένα, όπως διαπιστώθηκε στη σκέψη 105 ανωτέρω, η κατηγορία των «παιχνιδιών», που καλύπτονται από το προγενέστερο σήμα υπ' αριθ. 238 352, είναι αρκούτσως ευρεία ώστε να περιλαμβάνει τα «αυτόματα μηχανήματα παιχνιδιού», τα «παιγνιομηχανήματα με κερματοδέκτη» και τα «παιγνιόχαρτα», που αφορά το επίμαχο σήμα, και, ως εκ τούτου, να μπορεί να θεωρηθεί ότι τα εν λόγω προϊόντα που καλύπτονται από τα δύο αυτά σήματα είναι πανομοιότυπα.

107. Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι το πέμπτο σκέλος του πρώτου λόγου ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

– Επί του έκτου σκέλους του πρώτου λόγου ακυρώσεως, που αφορά πλάνη στην οποία υπέπεσε το τμήμα προσφυγών καθόσον έκρινε ότι η συμπεριφορά της προσφεύγουσας δεν κα-

τέστησε δυνατή τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας σε διοικητικό επίπεδο

108. Στο πλαίσιο του έκτου σκέλους του πρώτου λόγου ακυρώσεως, η προσφεύγουσα βάλλει κατά της εκτιμήσεως που διαλαμβάνεται στο σημείο 73 της προσβαλλομένης αποφάσεως, κατά την οποία, κατ' ουσίαν, ήταν δυσχερές να γίνει αντιληπτό με ποιόν τρόπο ο διοικητικός φόρτος της προσφεύγουσας μπορούσε να μειωθεί με την εκ νέου κατάθεση σήματος πανομοιότυπου με τα προγενέστερα σήματα. Κατά την άποψή της, η ίδια προσκόμισε πολυάριθμα αποδεικτικά στοιχεία, ιδίως τη μαρτυρία, από τα οποία αποδεικνύεται ότι η πρακτική αυτή της έδινε τη δυνατότητα να είναι αποτελεσματικότερη σε διοικητικό επίπεδο, ενώ η αντίθετη εκτίμηση του τμήματος προσφυγών δεν στηρίζεται σε κανένα στοιχείο.

109. Το EUIPO και η παρεμβαίνουσα αμφισβητούν το βάσιμο του σκέλους αυτού.

110. Εν προκειμένω, υπογραμμίζεται ότι η εκτίμηση που εκτίθεται στο σημείο 73 της προσβαλλομένης αποφάσεως στηρίζεται στη διαπίστωση ότι η προσφεύγουσα δεν παραιτήθηκε από κανένα από τα προγενέστερα σήματά της, τα οποία νυν καλύπτονται από το επίμαχο σήμα. Εξάλλου, το τμήμα προσφυγών υπογράμμισε ότι, όπως υποστήριξε η παρεμβαίνουσα, η «διατήρηση των υφιστάμενων πανομοιότυπων σημάτων συνεπαγ[όταν] σώρευση σημάτων, [...] η οποία απαι[τούσε] πρόσθετο διοικητικό φόρτο και αυξημένη επένδυση λόγω παραδείγματος χάριν, της πληρωμής των τελών καταθέσεως και των εξόδων καταθέσεως που συνδέονται με τους νόμιμους εκπροσώπους για κάθε σήμα του οποίου ζητείται η καταχώριση και το οποίο καταχωρείται, του κόστους των τελών ανανέωσης για κάθε σήμα, των εξόδων για τη διοικητική παρακολούθηση εντός της επιχειρήσεως του δικαιούχου καθώς και για το δικηγορικό γραφείο, των εξόδων για την παρακολούθηση και τον έλεγχο των διαφόρων σημάτων ώστε να διασφαλίζεται ότι δεν υπάρχουν σήματα πανομοιότυπα και/ή παρόμοια, καθώς και των εξόδων που συνδέονται με τις διαδικασίες ανακοπής που κινούνται για την υποστήριξη όλων αυτών των διαφορετικών σημάτων».

111. Υπό τις συνθήκες αυτές, η προσφεύγουσα δεν μπορεί βεβαίως να υποστηρίξει ότι το τμήμα προσφυγών προέβη στην εκτίμηση που εκτίθεται στο σημείο 73 της προσβαλλομένης αποφάσεως χωρίς να διαθέτει κανένα αποδεικτικό στοιχείο και ότι στηρίχτηκε αποκλειστικά στη δική του πεποίθησή.

112. Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι ουδόλως τεκμηριώνεται το επιχειρήμα της προσφεύγουσας ότι προσκόμισε στοιχεία αποδεικνύοντα την αποτελεσματικότητα σε διοικητικό επίπεδο που συνδέεται με την κατάθεση της αιτήσεως καταχώρισεως του επίμαχου σήματος. Συγκεκριμένα, η προσφεύγουσα απλώς αναφέρει, αφενός, ότι η κατάθεση του επίμαχου σήματος «ήταν ο τρόπος με τον οποίο η προσφεύγουσα διαχειριζόταν το τεράστιο χαρτοφυλάκιο σημάτων της» και, αφετέρου,

ότι χρησιμοποιεί ηλεκτρονικό σύστημα καταχωρίσεως, οπότε η εισαγωγή ενός επιπλέον σήματος στο σύστημα αυτό είναι πράξη που από διοικητικής απόψεως δεν παρουσιάζει δυσχερείες.

113. Τέλος, το επιχειρήμα ότι, στο πλαίσιο της οικείας εκτιμήσεως, το τμήμα προσφυγών δεν έλαβε υπόψη τη σημασία που έχει η συνδεόμενη με τα προγενέστερα σήματα προτεραιότητα όταν ο δικαιούχος τους λαμβάνει απόφαση για την ενδεχόμενη ανανέωσή τους πρέπει να απορριφθεί, καθόσον στερείται σημασίας για την εξέταση του ζητήματος αν ο διοικητικός φόρτος που βαρύνει την προσφεύγουσα μπορούσε να μειωθεί με την εκ νέου κατάθεση σήματος πανομοιότυπου με τα προγενέστερα σήματα.

114. Από τις ανωτέρω σκέψεις προκύπτει ότι πρέπει να απορριφθεί το έκτο σκέλος του πρώτου λόγου ακυρώσεως και, ως εκ τούτου, ο λόγος αυτός στο σύνολό του.

Επί του δευτέρου λόγου ακυρώσεως, που αφορά προσβολή του δικαιώματος σε δίκαιη δίκη

115. Στο πλαίσιο του δευτέρου λόγου ακυρώσεως, η προσφεύγουσα προσάπτει στο τμήμα προσφυγών ότι, πρώτον, προσέβαλε το δικαίωμά της σε δίκαιη δίκη, για τον λόγο ότι στήριξε την εκτίμησή του σε ορισμένες πτυχές της διαφοράς τις οποίες δεν εξέθεσε στην προσφεύγουσα, προσβάλλοντας το δικαίωμα σε αμερόληπτη διαδικασία, δεύτερον, αποφάνθηκε ως πρωτοβάθμιο δικαιοδοτικό όργανο, στερώντας της για τον λόγο αυτό ένα βαθμό ελέγχου, και, τρίτον, έλαβε υπόψη άλλες υποθέσεις που αφορούσαν τα προγενέστερα σήματα χωρίς να την ενημερώσει σχετικά.

116. Το EUIPO και η παρεμβαίνουσα αμφισβητούν το βάσιμο του δευτέρου λόγου ακυρώσεως.

117. Προκαταρκτικώς, πρέπει να υπομνησθεί, όσον αφορά την προβαλλόμενη από την προσφεύγουσα προσβολή του δικαιώματος σε δίκαιη δίκη, ότι, κατά τη νομολογία, το δικαίωμα σε δίκαιη «δίκη» δεν έχει εφαρμογή στις διαδικασίες ενώπιον των τμημάτων προσφυγών του EUIPO, δεδομένου ότι οι διαδικασίες αυτές δεν είναι δικαιοδοτικής φύσεως, αλλά διοικητικής [πρβλ., αποφάσεις της 12ης Δεκεμβρίου 2014, *Comptoir d'Épicerie* κατά ΓΕΕΑ – A-Rosa Akademie (da rosa), T-405/13, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2014:1072, σκέψη 71, και της 3ης Μαΐου 2018, *Raise Conseil* κατά EUIPO – Raizers (RAISE), T-463/17, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2018:249, σκέψη 22 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία]. Επομένως, ο δεύτερος λόγος ακυρώσεως που προβάλλει η προσφεύγουσα, καθόσον αφορά προσβολή του δικαιώματος σε δίκαιη δίκη, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

118. Ακόμη και αν υποθεθεί ότι ο δεύτερος λόγος ακυρώσεως πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι η προσφεύγουσα προβάλλει προσβολή του δικαιώματός της ακροάσεως βάσει του άρθρου 75 του κανονισμού 207/2009 (νυν άρθρου 94,

παρ. 1, του κανονισμού 2017/1001), και πάλι ο λόγος αυτός πρέπει να απορριφθεί.

119. Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά το άρθρο 75 του κανονισμού 207/2009, οι αποφάσεις του ΕUIPO μπορούν να στηρίζονται μόνο στους λόγους ή σε αποδείξεις επί των οποίων οι διάδικοι είχαν τη δυνατότητα να λάβουν θέση. Η διάταξη αυτή συνιστά ειδική εφαρμογή της γενικής αρχής της προστασίας των δικαιωμάτων άμυνας, η οποία κατοχυρώνεται, εξάλλου, στο άρθρο 41, παρ. 2, στοιχείο α', του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κατά το οποίο πρέπει να παρέχεται στα πρόσωπα των οποίων τα συμφέροντα θίγονται από αποφάσεις των δημοσίων αρχών η δυνατότητα να γνωστοποιήσουν λυσιτελώς την άποψή τους [βλ. απόφαση της 8ης Φεβρουαρίου 2013, Piotrowski κατά ΓΕΕΑ (MEDIGYM), T-33/12, μη δημοσιευθείσα, ΕΥ:Τ:2013:71, σκέψη 16 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

120. Το δικαίωμα ακρόασης που προβλέπεται στο άρθρο 75 του κανονισμού 207/2009 καλύπτει μεν όλα τα πραγματικά ή νομικά στοιχεία στα οποία στηρίζεται η λήψη της απόφασης, αλλά δεν καλύπτει την τελική θέση την οποία πρότιθεται να λάβει η διοίκηση (βλ. διάταξη της 8ης Σεπτεμβρίου 2015, DTL Corporación κατά ΓΕΕΑ, C-62/15 P, μη δημοσιευθείσα, ΕΥ:Σ:2015:568, σκέψη 45 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

121. Πρέπει να προστεθεί ότι, εν προκειμένω, όπως υποστηρίζουν, κατ' ουσίαν, τόσο το ΕUIPO όσο και η παρεμβαίνουσα, από την εξέλιξη της διαδικασίας ενώπιον των οργάνων του ΕUIPO προκύπτει ότι οι διάδικοι είχαν την ευκαιρία να συζητήσουν τις διάφορες πτυχές της υπό κρίση υποθέσεως. Συγκεκριμένα, στις 12 Νοεμβρίου 2018, η προσφεύγουσα κατέθεσε τη μαρτυρία. Η προφορική συζήτηση ενώπιον του τμήματος προσφυγών διεξήχθη στις 19 Νοεμβρίου 2018. Στις 21 Ιανουαρίου 2019, η παρεμβαίνουσα κατέθεσε παρατηρήσεις επί των πρακτικών και του περιεχομένου της προφορικής διαδικασίας, με τις οποίες ζήτησε να μη ληφθεί υπόψη η μαρτυρία, η δε προσφεύγουσα απάντησε στις παρατηρήσεις αυτές στις 22 Φεβρουαρίου 2019.

122. Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η προσφεύγουσα δεν απέδειξε ότι στερήθηκε τη δυνατότητα να διατυπώσει την άποψή της επί ορισμένων πτυχών της διαφοράς επί των οποίων το τμήμα προσφυγών στήριξε την τελική του θέση. Επομένως, ανεξαρτήτως της περιορισμένης τεκμηριώσεώς του, το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι δεν ερωτήθηκε ειδικώς επί ορισμένων πτυχών της διαφοράς δεν μπορεί να ευδοκιμήσει.

123. Τέλος, εν πάση περιπτώσει, όπως προκύπτει από τη νομολογία, τα δικαιώματα άμυνας προσβάλλονται λόγω διαδικαστικής πλημμέλειας μόνο στο μέτρο που αυτή είχε συγκεκριμένη επίπτωση στη δυνατότητα των βαλλομένων επιχειρήσεων να αμυνθούν. Επομένως, η μη τήρηση των ισχυόντων κανόνων που σκοπούν στην προστασία των δικαιωμάτων άμυνας μπορεί να καταστήσει παράνομη τη διοικητική διαδικασία μόνον αν

αποδεικνύεται ότι η διαδικασία αυτή θα μπορούσε να καταλήξει σε διαφορετικό αποτέλεσμα σε περίπτωση τηρήσεως των εν λόγω κανόνων [βλ. απόφαση της 12ης Μαΐου 2009, Jurado Hermanos κατά ΓΕΕΑ (JURADO), T-410/07, ΕΥ:Τ:2009:153, σκέψη 32 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

124. Εν προκειμένω, όμως, η προσφεύγουσα δεν επικαλείται πραγματικό περιστατικό, ούτε προβάλλει επιχείρημα που να αποδεικνύει ότι, εάν είχε ζητηθεί η γνώμη της από το τμήμα προσφυγών επί ορισμένων πτυχών της διαφοράς, η διοικητική διαδικασία θα μπορούσε να καταλήξει σε διαφορετικό αποτέλεσμα. Ουδεμία πληροφορία παρέχει σχετικά με τις δυνατότητες άμυνας που στερήθηκε ή τα στοιχεία που θα είχε προσκομίσει ή προβάλει εάν είχε τη δυνατότητα να λάβει θέση επί των ζητημάτων τα οποία, κατ' αυτήν, θα έπρεπε να της είχαν τεθεί.

125. Κατόπιν των ανωτέρω σκέψεων, πρέπει να απορριφθεί ο δεύτερος λόγος ακυρώσεως και, ως εκ τούτου, η προσφυγή στο σύνολό της, χωρίς να απαιτείται να αποφανθεί το Γενικό Δικαστήριο επί του επιχειρήματος της παρεμβαίνουσας με το οποίο προβάλλεται το απαράδεκτο ορισμένων παρατηρημάτων που προσκόμισε η προσφεύγουσα ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου. [...]

Για τους λόγους αυτούς, ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έκτο πενταμελές τμήμα) αποφασίζει:

- 1) Απορρίπτει την προσφυγή.
- 2) Καταδικάζει τη Hasbro, Inc. στα δικαστικά έξοδα, περιλαμβανομένων των εξόδων στα οποία υποβλήθηκε η Kreativni Dogadajni d.o.o. στο πλαίσιο της διαδικασίας ενώπιον του δεύτερου τμήματος προσφυγών του Γραφείου Διανοητικής Ιδιοκτησίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕUIPO).

Παρατηρήσεις

Επαναλαμβανόμενες καταθέσεις σημμάτων - η απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της ΕΕ στην υπόθεση MONOPOLY

I. Εισαγωγή

Το Γενικό Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΓΔΕΕ) εξέδωσε στις 21.4.2021 την απόφασή του στην υπόθεση T-663/19, Hasbro, Inc. (HASBRO), κατά του Ευρωπαϊκού Γραφείου Διανοητικής (ΕUIPO). Η υπόθεση αφορά την αίτηση για κήρυξη ακυρότητας του λεκτικού σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Σήμα ΕΕ) MONOPOLY επί τη βάση της κακής πίστης κατά το άρθρο 52, παρ. 1, στοιχ. β', του κανονισμού (ΕΚ) 207/2009 [νυν άρθρο 59, παρ. 1, στοιχ. β', του κανονισμού (ΕΕ) 2017/1001]. Αντικείμενο της ήταν η πρακτική των επανειλημμένων καταθέσεων του ίδιου σήματος από τον ίδιο καταθέτη για τα ίδια προϊόντα / υπηρεσίες.

II. Πραγματικά περιστατικά

Η HASBRO είναι η εταιρία που διαθέτει και κυκλοφορεί το επιτραπέζιο παιχνίδι MONOPOLY και είναι δικαιούχος των ομώνυμων σημάτων. Έχει καταθέσει τρία σήματα ΕΕ για τη λέξη MONOPOLY στο ΕUIPO και συγκεκριμένα το πρώτο το 1998, το δεύτερο το 2009 και το τρίτο το 2010. Όλα αφορούν προϊόντα και υπηρεσίες των κλάσεων 9, 16, 25, 28 και 41. Το 2010 η HASBRO κατέθεσε και τέταρτο σήμα της ΕΕ για τη λέξη MONOPOLY, για προϊόντα και υπηρεσίες στις κλάσεις 9, 16, 28 και 41, το οποίο καταχωρήθηκε το 2011. Ορισμένα από τα προϊόντα και υπηρεσίες του τέταρτου σήματος ήταν ταυτόσημα με προϊόντα και υπηρεσίες των τριών προγενέστερων σημάτων.

Το 2015, η Κροατική εταιρία επιτραπέζιων παιχνιδιών, Kreativni Dogadaji d.o.o., η οποία κυκλοφορεί το επιτραπέζιο παιχνίδι DRINKOPOLY¹, κατέθεσε αίτηση ακύρωσης του (τέταρτου) σήματος MONOPOLY της HASBRO. Επικαλέστηκε ότι το σήμα ήταν άκυρο επειδή κατατέθηκε κακόπιστα. Η κακή πίστη έγκειται, σύμφωνα με την Κροατική εταιρία, στο ότι η HASBRO κατέθεσε το σήμα αυτό, ενώ ήταν ήδη δικαιούχος τριών ταυτόσημων σημάτων για ταυτόσημα προϊόντα και υπηρεσίες που ίσχυαν και προστατεύονταν πλήρως. Η τέταρτη αυτή αίτηση αποτελούσε «επαναλαμβανόμενη κατάθεση» (repeat filing) των προηγούμενων σημάτων και συνεπώς, αφού το σήμα προστατεύετο ήδη, συνήγετο, κατά την Κροατική εταιρία, ότι η τέταρτη αίτηση έγινε με μόνο σκοπό την παράκαμψη των υποχρεώσεων απόδειξης ουσιαστικής χρήσης που βάρυναν τα τρία προηγούμενα σήματα, δεδομένου ότι αυτά ήταν καταχωρημένα πέραν της πενταετίας.

III. Απόδειξη χρήσης

Σύμφωνα με το δίκαιο σημάτων της ΕΕ, αν και δεν υποχρεούται κάποιος να έχει χρησιμοποιήσει το σήμα όταν το υποβάλλει προς κατάθεση ούτε να δηλώνει ότι πρόκειται να το χρησιμοποιήσει (όπως π.χ. συμβαίνει στις ΗΠΑ όσον αφορά την πρώτη περίπτωση και τη Μεγάλη Βρετανία όσον αφορά στη δεύτερη), υπάρχει σχετική έμμεση υποχρέωση χρήσης πέντε χρόνια μετά την καταχώριση. Σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του Κανονισμού για το σήμα ΕΕ, ο σηματούχος έχει το δικαίωμα για πέντε χρόνια από την καταχώριση του σήματος να μην προβεί σε καμία χρήση. Μετά όμως από το χρονικό αυτό διάστημα θα πρέπει να το χρησιμοποιεί αλλιώς το σήμα του υπόκειται σε ακύρωση λόγω μη χρήσης (βλ. άρθρο 18 του Κανονισμού (ΕΕ) 2017/1001] και αντίστοιχο άρθρο 15 του προηγούμενου Κανονισμού (ΕΚ) 207/2009 για το σήμα ΕΕ). Περαι-

τέρω, υποχρεούται ο δικαιούχος, στα πλαίσια διαδικασιών προσβολής και αμφισβήτησης σημείων τρίτων, μετά το χρονικό αυτό διάστημα, να αποδεικνύει, εφόσον το ζητήσει ο αντίδικός του, ότι χρησιμοποιεί το σήμα κατά τρόπο ουσιαστικό ή ότι υπάρχει εύλογη αιτία μη χρήσης.

Άλλη προφανής εξήγηση για ποιο λόγο να καταθέσει κάποιος εκ νέου ταυτόσημο σήμα για ταυτόσημα προϊόντα και υπηρεσίες με κάποιο σήμα που ήδη έχει και το οποίο προστατεύεται δεν υπάρχει κατά την Kreativni Dogadaji d.o.o. – άλλος από το να παρακάμψει τις ως άνω υποχρεώσεις.

Ως αιτούσα την ακύρωση, η Κροατική εταιρία, όφειλε να αποδείξει εν προκειμένω, τον ανωτέρω ισχυρισμό της, ότι δηλαδή το υπό ακύρωση σήμα είχε κατατεθεί κακόπιστα, με μόνο σκοπό την παράκαμψη από την HASBRO της υποχρέωσης απόδειξης ουσιαστικής χρήσης.

IV. Οι αποφάσεις ενώπιον ΕUIPO

Το Τμήμα Ακυρώσεων του ΕUIPO, έκρινε στον πρώτο βαθμό, με την από 22.6.2017 απόφασή του, ότι η Κροατική εταιρία δεν απέδειξε τον ισχυρισμό της αυτό. Και μάλιστα αποσαφήνισε ότι δεν νοείται τεκμήριο κακής πίστης και τέτοιας πρόθεσης σαν αυτή που επικαλείται η Κροατική εταιρία, από μόνο το γεγονός ότι η HASBRO κατέθεσε επανειλημμένες φορές το ίδιο σήμα, όπως υποστήριζε η Kreativni Dogadaji d.o.o.

Η στρατηγική αυτή των επαναλαμβανόμενων καταθέσεων, per se, σύμφωνα με το Τμήμα Ακυρώσεων, δεν απαγορεύεται ούτε αποτελεί ένδειξη πρόθεσης να παρακαμφθεί η υποχρέωση απόδειξης ουσιαστικής χρήσης ενός καταχωρημένου από πενταετία σήματος.

Η απόφαση του Τμήματος Ακυρώσεων προσεβλήθη από την Κροατική εταιρία ενώπιον του Τμήματος Προσφυγών του ΕUIPO. Το Τμήμα Προσφυγών διεξήγαγε μία σπάνια για τέτοιες υποθέσεις ακροαματική διαδικασία εξέτασης μαρτύρων, και με βάση το αποδεικτικό πόρισμα που προέκυψε από αυτή, ακύρωσε εν μέρει στις 22.7.2019 την απόφαση του Τμήματος Ακυρώσεων. Έκρινε ότι πλέον είχε αποδειχθεί ότι η HASBRO είχε ενεργήσει κακόπιστα όταν κατέθεσε το τέταρτο σήμα της, όσον αφορά προϊόντα και υπηρεσίες που ταυτίζονταν με διακριτόμενα από τα προγενέστερα τρία σήματα. Το Τμήμα Προσφυγών ακύρωσε το τέταρτο αυτό σήμα για τα ταυτόσημα προϊόντα και υπηρεσίες, εν μέρει.

V. Η κρίσιμη ομολογία

Τι άλλαξε όμως και αναίρεσε το Τμήμα Προσφυγών την απόφαση του Ακυρωτικού Τμήματος; Αυτό που άλλαξε ήταν ότι ενώπιον του Τμήματος Προσφυγών κατέθεσε μάρτυρας της HASBRO, η οποία ανέφερε μεταξύ άλλων

1. Προσπάθησε να καταθέσει και σχετικό ευρωπαϊκό σήμα, το οποίο ανεκόπη από τη HASBRO.

ότι ένας από τους λόγους για τους οποίους κατατέθηκε το τέταρτο σήμα της HASBRO ήταν για να μπορεί να επικαλείται η δικαιούχος το σήμα χωρίς να χρειάζεται να αποδείξει χρήση, ήτοι για να παρακαμφθεί η υποχρέωση υποβολής αποδεικτικών χρήσης.

Η μάρτυρας αυτή, η εσωτερική (in-house) δικηγόρος της HASBRO, κατέθεσε ενώπιον του Τμήματος Προσφυγών κατά την ακροαματική διαδικασία ότι ένα από τα κίνητρα για την επανακατάθεση του ίδιου σήματος ήταν «να μειώσει το κόστος της παροχής αποδείξεων και της παράστασης σε ακροαματικές διαδικασίες». Η ομολογία αυτή έπαιξε αποφασιστικό ρόλο για την ανατροπή του αποτελέσματος και για την κρίση του Τμήματος Προσφυγών αναφορικά με την κατάφαση της κακής πίστης.

Με αυτό τον τρόπο, η HASBRO προσέφερε στην Κροατική εταιρία τη λύση για να ξεπεράσει τον σκόπελο της απόδειξης του ισχυρισμού της, αφού το επικαλούμενο από αυτή επιχείρημα περί αυταπόδεικτου της κακής πίστης λόγω των επανειλημμένων καταθέσεων δεν έγινε δεκτό. Αφού λοιπόν η ίδια η HASBRO ομολόγησε στον δεύτερο βαθμό ενώπιον του Τμήματος Προσφυγών ότι ο λόγος κατάθεσης ήταν να παρακάμψει την υποχρέωση απόδειξης χρήσης, το Τμήμα Προσφυγών επιβεβαίωσε ότι τέτοια πρόθεση υπήρχε και ότι η πρόθεση αυτή δεν είναι ανεκτή στο σύστημα λειτουργίας του σήματος της ΕΕ. Η HASBRO άσκησε προσφυγή ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου.

VI. Η απόφαση του ΓΔΕΕ

Στις 21 Απριλίου 2021 το ΓΔΕΕ εξέδωσε την απόφασή του επί της προσφυγής της HASBRO. Απέρριψε την προσφυγή και επικύρωσε την απόφαση του Τμήματος Προσφυγών του ΕUIPO, κρίνοντας ότι η HASBRO εκ προθέσεως προσπάθησε να παρακάμψει τον κανόνα απόδειξης χρήσης και να αποκομίσει από αυτό κάποιο όφελος.

Το Γενικό Δικαστήριο επιβεβαίωσε ότι η επανακατάθεση του ίδιου σήματος αυτή καθεαυτή, ως πρακτική, δεν απαγορεύεται, αλλά στην προκείμενη περίπτωση «αποσκοπούσε, μεταξύ άλλων, κατά δική της ομολογία, στο να μην υποχρεωθεί να αποδείξει τη χρήση του επίμαχου σήματος, παρατείνοντας, ως εκ τούτου, για τα προγενέστερα σήματα, την πενταετή περίοδο χάριτος»². Κρίθηκε μάλιστα ότι είχε συγκεκριμένο όφελος και πλεονέκτημα σε δύο διαδικασίες ανακοπών, κατά τις οποίες επικαλούμενη το εν λόγω σήμα, δεν χρειάστηκε να προσκομίσει αποδεικτικό χρήσης.

Το επιχείρημα της HASBRO ότι η νέα κατάθεση είχε σκοπό να μειώσει το διοικητικό της κόστος δεν κρίθηκε πειστικό από το Δικαστήριο, καθώς η διατήρηση περισσότερων

σημάτων για ταυτόσημα προϊόντα και υπηρεσίες θεωρήθηκε και αυτή ως έχουσα πρόσθετο κόστος και βάρος.

Ένα ακόμα επιχείρημα της HASBRO ήταν ότι σε περίπτωση κατάφασης της κακοπιστίας θα ασκείτο πληθώρα αιτήσεων ακύρωσης επί τη βάσει της κακής πίστης, για κάθε νεότερο σήμα που έχει κατατεθεί και ταυτίζεται με προγενέστερο του ίδιου δικαιούχου για ταυτόσημα προϊόντα ή / και υπηρεσίες. Το ΓΔΕΕ απέρριψε και το επιχείρημα αυτό κρίνοντας ότι πρόκειται για απλή υπόθεση και δεν υποστηρίζεται από συγκεκριμένες αποδείξεις.

Το γεγονός ότι η HASBRO πράγματι χρησιμοποιούσε το φημισμένο σήμα MONOPOLY δεν άλλαξε κάτι. Αυτό το οποίο επεδίωκε η HASBRO σύμφωνα με την μαρτυρική ομολογία ήταν να απούγει το διαδικαστικό και διοικητικό βάρος συγκέντρωσης της σειράς των αποδεικτικών που απαιτούνται για να αποδειχθεί η χρήση. Όχι επειδή δεν χρησιμοποιούσε το σήμα (αντίθετα το χρησιμοποιούσε εκτενώς τουλάχιστον για κάποια από τα προϊόντα/ υπηρεσίες) αλλά επειδή η συγκέντρωση του αποδεικτικού υλικού είναι μία διαδικασία επαχθής για τον διάδικο που οφείλει να την διεκπεραιώσει. Το ΓΔΕΕ απεφάνθη ότι το εάν η HASBRO θα μπορούσε πράγματι να αποδείξει ουσιαστική χρήση ή όχι είναι αδιάφορο, καθώς αυτό το οποίο μετράει είναι η πρόθεση του αιτούντος κατά την κατάθεση.

Τέλος, το επιχείρημα της HASBRO ότι θεωρούσε ότι δεν έκανε κάτι εσφαλμένο και ότι απλώς ακολούθησε μία πρακτική που ακολουθούν όλοι, δεν ήταν αρκετό για να πείσει το δικαστήριο για την καλή της πίστη. Τα επιχειρήματα αυτά απερρίφθησαν τόσο από το Τμήμα Προσφυγών όσο και από το ΓΔΕΕ. Το ΓΔΕΕ επεσήμανε επίσης ότι δεν έχει σημασία εάν η HASBRO προέβαλε πολλούς διαφορετικούς λόγους για τη νέα κατάθεση, αφού όλοι αυτοί οι λόγοι κρίθηκαν ότι ερείδοντο στην πρόθεση παρακάμψης των κανόνων για υποχρέωση απόδειξης χρήσης.

VII. Αίτηση αναίρεσης

Η HASBRO κατέθεσε στις 18.6.2021 αίτηση αναίρεσης ενώπιον του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ)³. Με το δεδομένο ότι πλέον, από 1.5.2019, έχει εισαχθεί «φίλτρο» για τις αιτήσεις αναίρεσης κατά αποφάσεων του ΓΔΕΕ που υποβάλλονται στο ΔΕΕ για υποθέσεις σημάτων ΕΕ, είναι αμφίβολο εάν η προσφυγή θα γίνει δεκτή προς εκδίκαση. Το φίλτρο εισήχθη σε μία προσπάθεια μετριασμού του φόρτου του ΔΕΕ από υποθέσεις αναίρετικές κατά αποφάσεων του ΓΔΕΕ που έκριναν επί προσφυγών κατά αποφάσεων του Τμήματος Προσφυγών του ΕUIPO. Σύμφωνα με το Δελτίο Τύπου του ΔΕΕ

2. Σκέψη 71.

3. Υπόθεση C-373/21 .P

της 30.4.2019⁴, «μεγάλος αριθμός αιτήσεων αναίρεσης ασκείται σε υποθέσεις που έχουν αποτελέσει αντικείμενο διπλού ελέγχου, αρχικώς από ανεξάρτητο τμήμα προσφυγών [ενν. του ΕUIPO] και, στη συνέχεια, από το Γενικό Δικαστήριο, και ότι αρκετές από τις εν λόγω αιτήσεις αναίρεσης απορρίπτονται από το Δικαστήριο ως προδήλως απαράδεκτες ή προδήλως αβάσιμες». Έτσι, προκειμένου να προχωρήσει μία αίτηση αναίρεσης προς εκδίκαση για τέτοιες υποθέσεις, θα πρέπει να υποβάλλεται σχετική αίτηση και μόνο αν «η αίτηση αυτή εγείρει σημαντικό ζήτημα για την ενότητα, τη συνοχή ή την εξέλιξη του δικαίου της Ένωσης» θα εγκρίνεται από το ΔΕΕ, εν όλω ή εν μέρει, η εκδίκασή της. Από 1.5.2019 μέχρι και σήμερα ελάχιστες ή καμία τέτοια υπόθεση δεν έχει εγκριθεί για συζήτηση στο ΔΕΕ. Συνεπώς αναμένεται ως πιθανό και η προκείμενη αίτηση αναίρεσης της HASBRO να έχει την ίδια τύχη με τις άλλες εκατοντάδες αιτήσεις αναίρεσης για τέτοιες υποθέσεις που δεν εγκρίνονται προς εκδίκαση από το ΔΕΕ και να μην προχωρήσει, εάν το ΔΕΕ κρίνει ότι αυτό που αποτελεί το αντικείμενο της προκείμενης αίτησης αναίρεσης είναι τα πραγματικά περιστατικά και αποδεικτικά στοιχεία της συγκεκριμένης υπόθεσης και όχι κάποιο νομικό ζήτημα σημαντικό για την «ενότητα, τη συνοχή ή την εξέλιξη του δικαίου της Ένωσης».

Πράγματι το ΓΔΕΕ έδωσε σαφή απάντηση στο νομικό ερώτημα κατά πόσο αυτή καθ' εαυτή η επανακατάθεση του ίδιου σήματος συνιστά κακή πίστη, απαντώντας πως όχι. Δεν αναμένεται συνεπώς η HASBRO για το θέμα αυτό, το οποίο είναι πράγματι σημαντικό για την ενότητα, τη συνοχή ή την εξέλιξη του δικαίου της Ένωσης, να αμφισβητήσει την κρίση του ΓΔΕΕ. Δεν αναμένεται δηλαδή το κρίσιμο αυτό νομικό ζήτημα όπως ελύθη από το ΓΔΕΕ να αποτελέσει λόγο αναίρεσης της HASBRO. Σε κάθε περίπτωση μένει να δούμε τι θα αποφασίσει το ΔΕΕ και αν θα εγκρίνει την εκδίκαση της αίτησης αναίρεσης.

VIII. Συνέπειες για τους σηματούχους

Η πρακτική των επανειλημμένων καταθέσεων είναι συνηθής. Οι λόγοι για νέα κατάθεση του ίδιου σήματος για ταυτόσημα προϊόντα ή υπηρεσίες είναι πολλοί, όπως η κατάθεση νεότερης αίτησης με διευρυμένο ή επικαιροποιημένο κατάλογο προϊόντων/υπηρεσιών που περιλαμβάνει και την παλαιότερη περιγραφή ή η συγκέντρωση περιγραφών από περισσότερα παλαιότερα σήματα σε ένα νέο σήμα. Δεν αποκλείεται όμως πράγματι ο καταθέτης να προβαίνει σε αυτές τις νέες καταθέσεις του ίδιου σήματος με σκοπό να καταστρατηγήσει τις διατάξεις περί υποχρέωσης απόδειξης ουσιαστικής χρήσης μετά την πάροδο πε-

νταετίας από την καταχώριση προηγούμενου σήματος. Κι αυτό γιατί η διαδικασία απόδειξης χρήσης είναι χρονοβόρα και κοστοβόρα για τους σηματούχους. Ο σκοπός αυτός, ως αναμένετο, αποδοκιμάστηκε από το ΓΔΕΕ.

Η απόφαση του ΓΔΕΕ καθυστεράει πάντως τους σηματούχους, καθώς αναφέρει ότι η επαναλαμβανόμενη κατάθεση δεν είναι *per se* απαγορευμένη. Το ΓΔΕΕ ξεκαθάρισε ότι η καλή πίστη τεκμαίρεται μέχρι αποδείξεως του εναντίου και ότι οι επαναλαμβανόμενες καταθέσεις δεν θεωρούνται αυτομάτως κακόπιστες. Παρά ταύτα, τα κίνητρα της επανακατάθεσης μπορούν να τύχουν ελέγχου κατά τη στοιχειοθέτηση κακής πίστης.

IX. Ελληνική νομολογία

Αξίζει να σημειωθεί ότι στην Ελλάδα, η κατάθεση του ίδιου σήματος για ταυτόσημα προϊόντα/υπηρεσίες από τον ίδιο καταθέτη θεωρείται απορριπτέα, λόγω έλλειψης εννόμου συμφέροντος⁵. Η νέα αίτηση είναι απορριπτέα στο σύνολό της, χωρίς να εξετάζεται εάν και ποιο μέρος των προϊόντων/υπηρεσιών ταυτίζεται με το προγενέστερο σήμα. Διάκριση την οποία έκανε το ΓΔΕΕ και το ΕUIPO στην προκείμενη υπόθεση, κρίνοντας προβληματικό μόνο ένα μέρος της νέας αίτησης. Αρκεί πάντως για να ξεπεραστεί αυτό, ήτοι για να θεωρηθεί «νέο» το σήμα, με βάση την ελληνική νομολογία, να υπάρχει έστω μικρή διαφοροποίηση στο σήμα ή τα προϊόντα / υπηρεσίες. Το σκεπτικό διαφέρει από αυτό του ΓΔΕΕ υπό την έννοια ότι δεν εξετάζεται η κακή πίστη του αιτούντος (η οποία σε κάθε περίπτωση δεν εξετάζεται σε επίπεδο εξεταστών ούτε από το ΕUIPO) αλλά η έλλειψη εννόμου συμφέροντος ήτοι η κατά ευρεία έννοια «κατάχρηση» του συστήματος. Τέτοιο σκεπτικό και λόγος απόρριψης ενός σήματος δεν απαντάται σε νομοθετικά κείμενα ενωσιακής προέλευσης. Η νομολογία που είχε διαμορφωθεί επί του θέματος ήταν επί του νομοθετικού πλαισίου περί σημάτων προ της εναρμόνισης. Παρόμοιο σκεπτικό εκφράστηκε πάντως και από το ΓΔΕΕ, στην εξεταζόμενη απόφαση, ως έννοια/συμπεριφορά που συνιστά κατάχρησή δικαιώματος⁶.

4. <https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2019-04/cp190053el.pdf>.

5. Μ. Θ. Μαρίνος, Δίκαιο Σημάτων, Π. Ν. Σάκκουλας, Δίκαιο και Οικονομία, 2007, σελ. 140. Βλ. και ΣτΕ 1384/1989 ΕΕμπΔ 1990, 314 «Επειδή όταν το σήμα που δηλώνεται ως νέο, κατά το άρθρο 5 του ΑΝ 1998/1939, δεν διαφέρει από εκείνο που έχει προδηλωθεί από την ίδια επιχείρηση, για να διακρίνει τα ίδια προϊόντα, και εξακολουθεί να ισχύει, το σήμα που δηλώνεται ως νέο δεν γίνεται δεκτό, γιατί η επιχείρηση δεν έχει έννομο συμφέρον να το καταθέσει», ΣτΕ 2533/1997 ΝΟΜΟΣ, ΔεφΑθ 2725/2002 ΕΕμπΔ 2002, 896.

6. Για την έννοια της καταχρηστικότητας, ως αυτόνομης έννοιας στα πλαίσια του συστήματος του ευρωπαϊκού σήματος βλ. και απόφαση του Τμήματος Προσφυγών του ΕUIPO R 2445/2017-G της 11.2.2020.

Η απόφαση του ΓΔΕΕ εξέφρασε την άποψη ότι η συγκεκριμένη συμπεριφορά όχι μόνο δεν ήταν σύμφωνη με τον σκοπό που επιδιώκει ο κανονισμός για το ευρωπαϊκό σήμα, αλλά θυμίζει και κατάσταση κατάχρησης δικαιώματος⁷.

Χ. Κακή πίστη

Τα επιχειρήματα περί κακής πίστης πρωταγωνιστούν τον τελευταίο καιρό στις υποθέσεις σημάτων σε Ευρωπαϊκό Επίπεδο, αντανakλώντας μία προσπάθεια αποσυμπίεσης των μητρώων σημάτων.

Εν προκειμένω, το ΓΔΕΕ επανέλαβε τη νομολογία του ΔΕΕ σύμφωνα με την οποία η κακή πίστη είναι έννοια αφηρημένη, που δεν εξαντλείται σε συγκεκριμένα απαριθμούμενα κριτήρια αλλά καταλαμβάνει κάθε καταχρηστικές ή αντίθετες προς τα χρηστά συναλλακτικά ήθη που ισχύουν στη βιομηχανία και το εμπόριο συμπεριφορές, ενώ προϋποθέτει την παρουσία μίας μη έντιμης κατάστασης ή πρόθεσης⁸.

Σύμφωνα με το ΓΔΕΕ αν και δεν υπάρχει στη νομοθεσία ρητή διάταξη που να απαγορεύει την επανειλημμένη κατάθεση σήματος και, ως εκ τούτου, μια τέτοια κατάθεση δεν μπορεί, αυτή καθ' εαυτή, να αποδείξει την κακή πίστη, εάν αποδεικνύεται ότι η κατάθεση αυτή γίνεται με σκοπό την παράκαμψη κανόνων, όπως η ουσιαστική χρήση του σήματος μετά την πενταετία της καταχώρισής του, μία τέτοια επανακατάθεση δεν θα πρέπει να γίνεται ανεκτή⁹.

7. Σκέψη 72: «Συνεπώς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η στρατηγική καταθέσεως την οποία εφάρμοσε η προσφεύγουσα με σκοπό την καταστρατήγηση του κανόνα σχετικά με την απόδειξη της χρήσεως όχι μόνον δεν είναι σύμφωνη προς τους σκοπούς του κανονισμού 207/2009, αλλά θυμίζει την περίπτωση της καταχρήσεως δικαιώματος, η οποία χαρακτηρίζεται από το γεγονός ότι, πρώτον, παρά την τυπική τήρηση των προϋποθέσεων που θέτει η ρύθμιση της Ένωσης, δεν επιτεύχθηκε ο επιδιωκόμενος με τη ρύθμιση αυτή σκοπός και, δεύτερον, υφίσταται βούληση του ενδιαφερομένου να αποκομίσει όφελος που απορρέει από την εν λόγω ρύθμιση, δημιουργώντας τεχνητά τις προϋποθέσεις που είναι αναγκαίες για την παροχή του οφέλους αυτού (πρβλ. απόφαση της 21ης Ιουλίου 2005, *Eichsfelder Schlachtbetrieb*, C-515/03, EU:C:2005:491, σκέψη 39 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία)».
8. Σκέψη 41: «Επομένως, η έννοια της κακής πίστης συναρτάται με τα υποκειμενικά κίνητρα του αιτούντος την καταχώριση του σήματος, συνιστάμενα σε κακόβουλη πρόθεση ή άλλο κίνητρο προκλήσεως ζημίας. Προϋποθέτει συμπεριφορά η οποία αποκλίνει από τις παραδεχόμενες αρχές που διέπουν την ηθική συμπεριφορά ή από τα χρηστά συναλλακτικά ήθη που ισχύουν στη βιομηχανία ή το εμπόριο (απόφαση της 7ης Ιουλίου 2016, *LUCEO*, T-82/14, EU:T:2016:396, σκέψη 28)».
9. Σκέψη 70: «Συναφώς, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι καμία διάταξη της νομοθεσίας περί σημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν απαγορεύει την επανειλημμένη κατάθεση αιτήσεως καταχώρισεως σήματος και, ως εκ τούτου, μια τέτοια κατάθεση δεν μπορεί, αυτή καθ' εαυτή, να αποδείξει την κακή πίστη του αιτούντος την καταχώριση,

Η έτερη πρόσφατη απόφαση επί του θέματος της συσχέτισης της κακής πίστης με την χρήση του σήματος, απόφαση του ΔΕΕ της 29.1.2020 στην υπόθεση C-371/18 *Sky* κατά *SkyKick* αφορούσε το κατά πόσο η κατάθεση ενός σήματος χωρίς πρόθεση χρήσης συνιστά κακή πίστη. Το ΔΕΕ απεφάνθη και σε εκείνη την υπόθεση ότι η κατάθεση σήματος χωρίς πρόθεση χρήσης δεν συνιστά αυτή καθ' εαυτή συμπεριφορά μεμπτή, αλλά είναι δυνατό, όταν αυτό αποδεικνύεται, να συνιστά κακόπιστη κατάθεση καθιστώντας το σήμα ακυρωτέο. Η κακή πίστη πρέπει να αποδεικνύεται με «αντικειμενικές κρίσιμες και συγκλίνουσες ενδείξεις από τις οποίες προκύπτει ότι, κατά την ημερομηνία κατάθεσης της αίτησης καταχώρισης του σήματος, ο αιτών την καταχώριση αυτήν είχε την πρόθεση είτε να θίξει τα συμφέροντα τρίτων κατά τρόπο αντίθετο προς τα χρηστά συναλλακτικά ήθη είτε να αποκτήσει, χωρίς καν να στρέφεται κατά συγκεκριμένου τρίτου, αποκλειστικό δικαίωμα για σκοπούς διαφορετικούς από εκείνους που εμπήπουν στις λειτουργίες του σήματος» και δεν τεκμαίρεται από την μη άσκηση οικονομικής δραστηριότητας από τον καταθέτη σχετικής με τα προϊόντα και τις υπηρεσίες κατά το χρόνο κατάθεσης του σήματος¹⁰.

ΧΙ. Συμπέρασμα

Το ΓΔΕΕ στην υπόθεση *MONOPOLY* διευκρίνισε ότι η κατάθεση του ίδιου σήματος για ταυτόσημα προϊόντα και υπηρεσίες από τον ίδιο δικαιούχο δεν συνιστά κακή πίστη και συνεπώς οι επαναλαμβανόμενες καταθέσεις δεν απαγορεύονται. Όμως, η επανακατάθεση τέτοιου σήματος που γίνεται αποδεδειγμένα για να παρακαμφθούν οι υποχρεώσεις απόδειξης χρήσης, δεν είναι ανεκτή και αποτελεί κατάχρηση δικαιώματος αντικείμενη στην καλή πίστη. Αυτό το οποίο οδήγησε την υπόθεση στην ακύρωση του σήματος, δεν ήταν το ότι αποτελούσε επανακατάθεση παλαιότερου σήματος, αλλά το ότι τα αποδεικτικά στοιχεία θεμελίωσαν ότι η εμπορική λογική πίσω από την επιλογή της νέας κατάθεσης ήταν η παράκαμψη της νομικής υποχρέωσης απόδειξης ουσιαστικής χρήσης των παλαιότερων σημάτων.

εάν δεν συνοδεύεται από άλλα κρίσιμα στοιχεία που επικαλείται ο αιτών την κήρυξη ακυρότητας ή το *EU IPO*. Εντούτοις, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, εν προκειμένω, από τις εκτιμήσεις του τμήματος προσφυγών προκύπτει ότι η προσφεύγουσα παραδέχθηκε, και μάλιστα υποστήριξε, ότι ένα από τα οφέλη που δικαιολογούσαν την κατάθεση του επίμαχου σήματος ήταν το γεγονός ότι δεν θα ήταν υποχρεωμένη να αποδείξει την ουσιαστική χρήση του σήματος αυτού. Μια τέτοια συμπεριφορά όμως δεν μπορεί να θεωρηθεί θεμιτή συμπεριφορά, αλλά πρέπει να θεωρηθεί αντίθετη προς τους σκοπούς του κανονισμού 207/2009, τις αρχές που διέπουν το δίκαιο των σημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τον κανόνα περί αποδείξεως της χρήσεως, όπως υπομνήσθηκαν στις σκέψεις 49 έως 55 ανωτέρω».

10. Σκέψεις 77 και 78.

Η ομολογία της HASBRO φαίνεται πως ήταν καθοριστικά επιβαρυντική για τη θέση της στην εξεταζόμενη υπόθεση. Οι σηματούχοι δεν αναμένεται να προβαίνουν σε παρόμοιες ομολογίες, ιδίως εν όψει του προηγούμενου αυτού. Με το δεδομένο ότι το βάρος απόδειξης φέρει ο αιτών την ακύρωση ενός σήματος, η συγκεκριμένη περίπτωση κατάφασης της κακής πίστης φαίνεται να ήταν αποτέλεσμα των συγκεκριμένων αποδεικτικών ιδιαιτεροτήτων, ιδίως εν όψει του ότι τόσο το Γενικό Δικαστήριο όσο και οι προηγούμενοι βαθμοί δικαιοδοσίας διευκρίνισαν ότι η πράξη επανακατάθεσης του ίδιου σήματος από τον δικαιούχο του δεν απαγορεύεται και δεν αντίκειται στην καλή πίστη. Αντίθετα η καλή πίστη τεκμαίρεται, τουλάχιστον μέχρι αποδείξεως του εναντίου. Σε κάθε περίπτωση πάντως, αναμένεται ότι η απόφαση θα έχει αντίκτυπο στην πρακτική των επανειλημμένων καταθέσεων, η οποία θα επανεθεωρηθεί ως πάγια στρατηγική καταθέσεων από τους σηματούχους.

Μαρίνα Πεπράκη
LL.M., Ph.D., Δικηγόρος,
Συνεταίρος στη Δικηγορική
Εταιρία Τιμπανούλης και Συνεταίροι